

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัย

แผนงานการศึกษาศักยภาพและมูลค่าของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวต่อการสร้างรายได้ของจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน ในเขตภาคเหนือ ประกอบด้วย 2 โครงการย่อย ดังนี้

โครงการย่อยที่ 1 การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกษตร ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่านในเขตภาคเหนือ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความเป็นมา ประเพณี พิธีกรรม วัฒนธรรมที่ปรากฏในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน
2. ศึกษาอุปทานและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยา เกษตร ศิลปวัฒนธรรม และทรัพยากรท่องเที่ยว
3. ศึกษาอุปสงค์ของการท่องเที่ยว
4. กำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการด้านการตลาดท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน

โครงการย่อยที่ 2 การจัดการการตลาดและทรัพยากรมนุษย์เพื่อการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ น่าน ในเขตภาคเหนือ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการของทั้งฝ่ายลูกค้า ฝ่ายผู้ประกอบการ และฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่และน่าน
2. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแผนปฏิบัติการด้านการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่และน่าน

สรุปผลการวิจัย

จากโครงการวิจัย “การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกษตร ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่านในเขตภาคเหนือ” พบว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน มีดังต่อไปนี้

จังหวัดอุดรดิตถ์

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จังหวัดอุดรดิตถ์มีสภาพภูมิศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่สูงสลับซับซ้อน ประชากรส่วนใหญ่จังหวัดอุดรดิตถ์ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีการทำพืชไร่และการปลูกไม้ผลนานาชนิด อาทิเช่น ลางสาด สับปะรด และทุเรียน เป็นต้น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นทางเลือกใหม่ของนักเดินทาง ท่านจะได้ทั้งความ

สนุกสนาน เพลิดเพลินและสามารถนำความรู้กลับไปประยุกต์ใช้เพื่อประกอบอาชีพ โดยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแต่ละแห่งจะมีกิจกรรมที่จะให้บริการนักท่องเที่ยวหลายๆ กิจกรรม การเข้าชมสวนเกษตร โดยนักท่องเที่ยวอาจเก็บผลผลิตในสวนหรือซื้อผลผลิตโดยเลือกเก็บได้ และมีการจำหน่ายสินค้ารวมทั้งสินค้าแปรรูปทางการเกษตรอื่นๆ โดยกิจกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตรดิต์ช่วง “Green Season” นักท่องเที่ยวสามารถซื้อจ๊กรยานชมสวนผลไม้ และชิมผลไม้รสชาติดี

1. ทูเรียนหลงลับแลและหลินลับแล

เมืองลับแลได้ชื่อว่าเป็นเมืองราชินีแห่งขุนเขา ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ด้านการเกษตรเป็นอย่างมาก ผลไม้ที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ทูเรียนหลงลับแล ทูเรียนหลินลับแล ทูเรียนหมอนทอง ลางสาด และลองกอง

ทูเรียนหลงลับแล มีขนาดผลเล็กถึงปานกลาง ทรงกลม หรือ รูปไข่ ก้านผลมีขนาดเล็ก ร่องพูไม่ชัดเจน เนื้อละเอียด สีเหลืองค่อนข้างจัด รสชาติหอมหวานมัน มีกลิ่นอ่อน

ทูเรียนหลินลับแล มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ คือ มีผลเล็ก ผลทรงกระบอก ฐานผลเว้าลึก หนามผลโค้งแหลมคม เนื้อละเอียดมาก สีเหลืองอ่อน รสชาติหวานมัน มีกลิ่นอ่อน

2. ลางสาด

ลางสาดเป็นผลไม้ประจำจังหวัดอุดรดิตรดิต์ โดยในช่วงเดือนกันยายน – ตุลาคม ลางสาดจะสุกแก่เต็มที่ และมีกลิ่นหอม ลางสาดเป็นผลไม้ที่มีรสหวานจัด ทำรายได้ให้กับชาวลับแล จังหวัดอุดรดิตรดิต์ จึงถือว่าเป็นผลไม้เศรษฐกิจที่สำคัญ และจังหวัดให้การส่งเสริมอย่างเต็มที่ โดยจัดให้มีงานประเพณีการประกวดลางสาดและกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับชาวสวนเป็นประจำทุกปี

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จังหวัดอุดรดิตรดิต์มีสภาพภูมิศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่สูงสลับซับซ้อน ประชากรมีการทำพืชไร่และการปลูกไม้ผลนานาชนิด มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลาย โดยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดอุดรดิตรดิต์นั้นเป็นการให้ความสำคัญแก่การให้การศึกษาเรียนรู้ การมุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์ และให้นักท่องเที่ยวเกิดความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ รวมถึงการสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ชื่นชมและใกล้ชิดกับธรรมชาติ เป็นโอกาสหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติ ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวสามารถถ่ายรูปและการบันทึกเทปวิดีโอวีดิทัศน์และสิ่งที่น่าสนใจอันเป็นรายละเอียดอยู่ในธรรมชาติ เช่น ดอกไม้ป่า พืชหายาก

1. อุทยานแห่งชาติภูสอยดาว

พรรณไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่อุทยานแห่งชาติภูสอยดาว มีความอุดมสมบูรณ์ประกอบด้วยป่าหลายชนิด ได้แก่ ป่าสนเขาป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในอุทยานแห่งชาติภูสอยดาว ได้แก่ น้ำตกภูสอยดาว เป็นน้ำตกที่มีน้ำไหลตลอดทั้งปี น้ำตกสายทิพย์เป็นน้ำตกที่อยู่บนลานสนภูสอยดาวมีน้ำเฉพาะฤดูฝน เนื่องจากมีความชุ่มชื้นสูง, ลานสนภูสอยดาวเป็นภูเขาหินทรายยอดตัด เช่นเดียวกับภูกระดึง

2. วนอุทยานต้นสักใหญ่

ทรัพยากรป่าไม้ในวนอุทยานต้นสักใหญ่ สภาพป่าไม้ยังคงมีความอุดมสมบูรณ์ควรค่าแก่การอนุรักษ์ ประกอบด้วยป่า 2 ประเภท คือ ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง หนาแน่นไปด้วยพรรณไม้ที่สำคัญ และมีค่าทางเศรษฐกิจหลายชนิด อีกทั้งยังเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าหลายชนิด ปัจจุบันต้นสักใหญ่มีความสูงไม่ต่ำกว่า 38.5 เมตร อายุของต้นสักใหญ่ ประมาณได้ไม่ต่ำกว่า 1,000 ปี (วัดโดยอาศัยเทียบเคียงขนาดและจำนวนวงจากตอไม้สัก) วนอุทยานต้นสักใหญ่ ไม่มีบ้านพักหรือค่ายพักแรมบริการ หากนักท่องเที่ยวมีความประสงค์จะไปพักแรมค้างคืน ต้องนำเต็นท์ไปเอง มีบริการห้องสุขา วนอุทยานต้นสักใหญ่ ไม่มีอาหารไว้บริการ จึงควรจัดเตรียมไปเอง

3. เขื่อนสิริกิติ์

เขื่อนดินที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ได้ก่อสร้างขึ้นตามโครงการพัฒนาลุ่มน้ำน่าน เดิมชื่อ เขื่อนผาช่อม ต่อมาได้รับพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญพระนามาภิไธย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ขนานนามว่า “เขื่อนสิริกิติ์” ก่อสร้างขึ้นโดยปิดกั้น แม่น้ำน่าน ณ บริเวณเขาผาช่อม ตำบลผาเสียด อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์สถานที่สำคัญ และสถานที่ท่องเที่ยวภายในเขื่อนสิริกิติ์ได้แก่ตำนกเขื่อนสิริกิติ์, หมู่บ้านเรือ, สวนสุมาลัย, พระธาตุกลางน้ำ, สะพานเฉลิมพระเกียรติบรมราชินีนาถ, พระพุทธสิริสัตตราช (หลวงพ่ोजัดกษัตริย์), สันเขื่อนสิริกิติ์, ศูนย์จำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนเขื่อนสิริกิติ์ จำหน่ายอาหารพื้นเมือง และของฝากจากเขื่อนสิริกิติ์

4. เขื่อนดิน อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

เขื่อนท่าปลาหรือเขื่อนดิน จัดเป็นเขื่อนดินที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย อยู่ในอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ กั้นแม่น้ำน่าน ที่ไหลลงมาจากอำเภอนาหมื่น จังหวัดน่านทั้งนี้พื้นที่เหนือเขื่อนเป็นแอ่งเก็บน้ำขนาดใหญ่ มีบริการจัดการล่องแพเหนือเขื่อนดิน ซึ่งถือเป็นท่องเที่ยวทางธรรมชาติอีกทาง โดยจะมีเรือที่ลากแพแล้วไปผูกติดกับเกาะกลางทะเลสาบ นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสถึงธรรมชาติป่าเขา และสายน้ำได้อย่างใกล้ชิดนอกจากนี้นักท่องเที่ยวต้องการนั่งเรือไปชมวิถีชีวิตการจับปลาของชาวบ้านจะมีเรือเล็กมารับนักท่องเที่ยวไปตามจุดต่างๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถที่จะหาซื้อปลาที่จับได้ นำกลับไปทำเป็นอาหารได้อีกด้วย

5. ภูเมี่ยง

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเมี่ยง-ภูทอง ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอน้ำปาด กิ่งอำเภอทองแสนขัน อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ และอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก สภาพป่าแบ่งเป็น 2 ชั้น คือ บริเวณเชิงเขาจะเป็นป่าเต็งรังผสมกับป่าเบญจพรรณ ส่วนบริเวณสันเขาจะเป็นป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง และป่าดิบเขา สลับกับ พุ่มหญ้า และป่าไผ่มียอดเขาสูงสุด คือ ยอดภูเมี่ยงสูง 1,564 เมตร จากระดับน้ำทะเล มีสภาพเป็นหน้าผา สูงชัน นอกจากนี้มีน้ำตกที่สวยงามหลายแห่ง เช่น น้ำตกตาจวง น้ำตกห้วยทราย และน้ำตกห้วยกอย เป็นต้น

6. น้ำตกแม่พูล

น้ำตกแม่พูล เป็นน้ำตกที่เกิดจากการตกแตงธารน้ำเลียนแบบธรรมชาติ โดยการเทปูนให้น้ำไหลลดหลั่นจากบนเขาสูงลงมา ดูคล้ายน้ำตกธรรมชาติสูงหลายชั้น สภาพโดยรอบร่มรื่น บริเวณใกล้ๆ น้ำตกเป็นสวนกลางแจ้ง บริเวณน้ำตกมีร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร และที่จอดรถให้บริการ

การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม

1. พิธีอัญฐรมีบูชา

จังหวัดอุดรธานีมีการจัดพิธีวันอัญฐรมีบูชาขึ้นเป็นประจำทุกปี ณ วัดทุ่งยั้ง ภายในงานมีงานพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา พิธีห่ม “พระธาตุเจดีย์” ทรงระฆังสมัยกรุงสุโขทัยซึ่งเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุส่วนพระนลาฏ (หน้าผาก) ตั้งตระหง่านอยู่ข้างหลังวิหารของวัด ซึ่งเป็นที่ประดิษฐาน “หลวงพ่อกุหลาบเมือง” หรือ “หลวงพ่อบุระณเดมา” พระคู่เมืองอันเป็นที่เคารพสักการะของชาวตำบลทุ่งยั้งมายาวนาน และการแสดงมหรสพ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา

2. วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง

วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง หรือ วัดพระบรมธาตุ เป็นวัดโบราณประดิษฐานพระมหาธาตุประจำเมืองทุ่งยั้ง เมืองโบราณตั้งแต่สมัยก่อนสุโขทัยตามตำนานการสร้างพระบรมธาตุกล่าวว่า สมเด็จพระมหาธรรมราชาลิไท ผู้ครองเมืองสุโขทัย ได้เชิญพระบรมสารีริกธาตุของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาบรรจุไว้ในถ้ำใต้ดินโดยขุดลงไปเป็นถ้ำแล้วก่อพระธาตุไว้ โดยลักษณะเดิมของพระบรมธาตุเมืองทุ่งยั้งคงเป็นรูปเจดีย์พุ่มข้าวบิณฑ์ แต่ต่อมามีการบูรณะเพิ่มเติมโดยญาติเจ้าพ่อคำไม้ชาวพม่าในสมัยรัตนโกสินทร์ เป็นลักษณะเจดีย์อย่างพม่า ใน พ.ศ. 2451 ได้เกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ทำให้ยอดพระบรมธาตุเจดีย์หักพังลงมา หลวงพ่อแก้วสมภารวัดพระบรมธาตุ ในขณะนั้นได้เป็นหัวหน้าปฏิสังขรณ์ซ่อมเพิ่มเติม ดังรูปแบบที่ปรากฏในปัจจุบัน

3. วัดพระแท่นศิลาอาสน์

วัดพระแท่นศิลาอาสน์ เดิมชื่อ วัดมหาธาตุองค์พระแท่นศิลาอาสน์ เป็นศิลาแลงที่ฐานพระแท่นประดับด้วยลายกลีบบัวโดยรอบ มีพระมณฑปครอบอยู่ภายในพระวิหารพระแท่นศิลาอาสน์ลักษณะพิเศษของพระอาราม คือ พระอุโบสถ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กหลังคาลาด 2 ชั้น มุงกระเบื้อง ประดับช่อฟ้าใบระกาหางหงส์ หน้าบันลายปูนปั้น ชุ่มหน้าต่างเป็นลายปูนปั้น ลักษณะแบบมหาธาตุพระประธานในพระอุโบสถ เป็นพระพุทธรูปปางสมาธิ พระวิหาร เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กหลังคาลาด 3 ชั้น มุงกระเบื้องประดับช่อฟ้าใบระกา หางหงส์ หน้าบันลายปูนปั้น ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปสมัยสุโขทัยปางต่างๆ

4. อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก

ประดิษฐานอยู่หน้าศาลากลางจังหวัดอุดรธานี สร้างขึ้นเพื่อเป็นเกียรติประวัติของท่านในความองอาจกล้าหาญ รักชาติและเสียสละ ในการรบกับพม่าดาบคู่มือของพระยาพิชัยได้หักไปหนึ่งเล่ม แต่ก็ยังรบได้ชัยชนะต่อทัพพม่าด้วยวีรกรรมดังกล่าว จึงได้สมญานามว่า “พระยาพิชัยดาบหัก” มีพิพิธภัณฑ์ดาบเหล็กน้ำพี้ใหญ่ที่สุดในโลก ในอาคารด้านซ้ายมือของอนุสาวรีย์พระยาพิชัยเป็นแหล่งรวบรวมเรื่องราวของเหล็กน้ำพี้อาวุธโบราณ เครื่องใช้สมัยต่างๆ นอกจากนี้ทางด้านขวาของอนุสาวรีย์พระยาพิชัย มีพิพิธภัณฑ์พระยาพิชัยดาบหัก

ในอาคารจัดแสดงประวัติของพระยาพิชัย ประวัติการสู้รบแบบจำลองสนามรบ และวิถีชีวิตในสมัยอยุธยาตอนปลาย

5. วัดพระฝางสว่างคบุรีมุนีนาถ

เป็นวิหารใหญ่มีมุขหน้า-หลัง ช่วงเสากลางทอดยาวประมาณ 7 เมตร มีแปดเหลี่ยมคอสาด้านบนมีกลีบดอกบัวล้อมรอบ ทำด้วยศิลาแลงรอบนอกก่ออิฐฉาบปูนเป็นรูปแปดเหลี่ยม เป็นแบบสมัยสุโขทัย มุขด้านหลังมีองค์พระประธานประดิษฐานอยู่ชาวบ้านเรียกว่า หลวงพ่อใหญ่ บานประตูวิหารสลักลายไม้เป็นศิลปกรรมสมัยอยุธยา นอกจากนี้ภายในวัดพระฝางสว่างคบุรีมุนีนาถยังมี พระฝางทรงเครื่อง อุโบสถพระสังกัจจายน์ พระบรมธาตุเจดีย์ เป็นต้น

6. วัดพระยืนพุทธบาทยุคล

วัดพระยืนพุทธบาทยุคลเป็นวัดโบราณร่วมสมัยกับวัดพระแท่นศิลาอาสน์ เป็นปูชนียสถานที่มิดำเนินเรื่องพระพุทธรูปเจ้าเสด็จมาเมืองทุ่งยั้ง ภายในวัดมีศาสนสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญ คือ มณฑปศิลปะเชียงแสนครอบรอยพระพุทธรูปประทับยืนทำด้วยศิลาแลง และหลวงพ่พระพุทธรูปปางมารวิชัยภายในอุโบสถเป็นพระประธานปางมารวิชัยสมัยสุโขทัย

7. วัดธรรมาริปไตย

วัดธรรมาริปไตย เดิมตั้งอยู่ริมแม่น้ำน่าน ชื่อวัดท่าทราย (ท่าอิฐล่าง) แต่เนื่องจากน้ำได้เซาะตลิ่งพังจนถึงที่ตั้งวัด จึงต้องย้ายวัดขึ้นมา ทำเลที่ตั้งวัดแห่งใหม่ มีต้นไม้ใหญ่ร่มรื่นมีต้นมะขามขนาดใหญ่หลายต้นในบริเวณวัด จึงให้ชื่อใหม่นี้ว่า วัดต้นมะขามภายในเมืองคหหลวงพ่อเชียงแสน เป็นพระพุทธรูปโบราณสมัยสุโขทัยองค์สำคัญ 1 ใน 2 องค์ของจังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นพระพุทธรูปลักษณะปางมารวิชัย มีอายุกว่า 700 ปี และภายในอาคารธรรมสภาเป็นสถานที่เก็บรักษาบานประตูวิหารของวัดพระฝางสว่างคบุรีมุนีนาถ

8. วัดท่าถ่าน

วัดท่าถ่าน เดิมชื่อ “วัดวังเตาหม้อ” เป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่เพชร พระพุทธรูปเชียงแสนสิงห์ หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ทั้งองค์ ในบริเวณวัดมีอาคารศิลปะแบบตะวันตก เป็นโรงเรียนปริยัติธรรม และภาษาบาลีของพระภิกษุสามเณรในเมือง มีลักษณะสถาปัตยกรรมที่สวยงาม และอุโบสถซึ่งมีภาพจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งได้รับยกย่องว่าสวยงามที่สุดในจังหวัดอุตรดิตถ์ หลวงพ่เพชรเป็นพระพุทธรูปเนื้อโลหะสำริด ปางมารวิชัย (ขัดสมาธิเพชร) ศิลปะเชียงแสนสิงห์หนึ่ง ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ที่วิหารวัดท่าถ่าน ชาวอุตรดิตถ์นับถือว่าเป็นพระพุทธรูปสำคัญคู่บ้านคู่เมืองอุตรดิตถ์ทางจังหวัด ได้จัดงานนมัสการหลวงพ่เพชร กลางเดือนสี่ เป็นประจำทุกปี

9. บ่อเหล็กน้ำพี้

บ่อเหล็กน้ำพี้ เป็นแหล่งสินแร่เหล็กธรรมชาติ บ่อเหล็กกล้ามีอยู่ด้วยกัน 3 บ่อ และปรากฏเตาถลุงเหล็กโบราณนับพันๆ แห่ง ในพื้นที่หลายตารางกิโลเมตร แต่บ่อที่สำคัญ 2 บ่อ คือ บ่อพระแสง และบ่อพระขรรค์ มีการนำแร่เหล็กจากบ่อเหล็กน้ำพี้ไปถลุงเพื่อทำอาวุธ เพื่อใช้ในการทำศึกสงครามมาตั้งแต่สมัยโบราณ ได้ปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์มากมายถึงความสำคัญของเหล็กน้ำพี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีความเชื่อมาตั้งแต่โบราณว่าเหล็กจากแหล่งแร่เหล็กน้ำพี้มีความแข็งแกร่ง ความศักดิ์สิทธิ์ และอาถรรพณ์ในตัว

10. ชุมประตุมืองลับแล

ชุมประตุมืองลับแลเป็นสัญลักษณ์สำคัญของเมืองลับแล ลักษณะสถาปัตยกรรมเป็นแบบผสมผสาน ด้านข้างมีรูปปั้นหญิงสาวอุ้มลูกน้อย ช่างๆ มีสำมิ่งคอคอก ในมือถือย่ามใส่ขมิ้น บริเวณฐานจารึกข้อความ “ขอเพียงสัจจะวาจา”

แหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่

1. จุดผ่านชายแดนถาวรภูคู้

จุดผ่านชายแดนถาวรภูคู้ เปิดบริการให้นักท่องเที่ยว สองฝั่ง ไทย – ลาวได้ใช้เป็นช่องทางผ่านชายแดนไปมาหาสู่กัน และมีกิจกรรมร่วมกันสองฝั่ง คือ การค้าขาย จะมีตลาดนัดทุกเช้าวันศุกร์และเสาร์ ให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากชาวบ้านในราคาไม่แพง

จังหวัดแพร่

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จังหวัดแพร่มีจุดน่าสนใจเกี่ยวกับการนำเอาวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีการประกอบอาชีพของเกษตรกร ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาผสมผสาน ด้วยระบบการบริหารจัดการทรัพยากรที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน อันก่อให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายองค์ความรู้ของเกษตรกรนำไปสู่การถ่ายทอดภูมิปัญญา และเทคโนโลยีการเกษตรแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ สถานที่หลักหากนักท่องเที่ยวมีความต้องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ ศูนย์วิจัยพืชสวนแพร่ ที่ได้รวบรวมการทดสอบและผลิตพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดี การเรียนรู้เทคโนโลยีด้านการทำสวนผลไม้ พืชผักไม้ดอกไม้ประดับ ชมสวนสมุนไพร สวนพืชผักพื้นเมือง แปลงไม้ผลหลากชนิด และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหม้อห้อมบ้านทุ่งไธ้ ที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าศึกษาเรียนรู้การทำผ้าหม้อห้อมสีธรรมชาติ

1. ศูนย์วิจัยพืชสวนแพร่

ศูนย์วิจัยพืชสวนแพร่ได้รับการปรับปรุงตกแต่งสถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางเกษตรที่สวยงาม โดยจัดสรรแปลงเพาะปลูกพืชผัก ผลไม้เมืองหนาวไม้ดอกไม้ประดับ สวนสมุนไพร สวนพรรณไม้หอม ไว้อย่างเป็นทางการในศูนย์วิจัยพืชสวนแพร่ ภายในศูนย์วิจัยพืชสวนแพร่ได้ปรับปรุงพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร และจัดกิจกรรมมากมาย สิ่งที่น่าสนใจ ได้แก่อาคารอนุสรณ์ประสงค์, อาคารสาธิตการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร, ศาลาทรงงานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สวนสมุนไพร พรรณไม้หอมและเครื่องเทศ, สวนพืชผักพื้นเมือง, วัฒนธรรมพื้นบ้านเวียงโกศัย, จุดชมวิว (เป็นศาลาชมวิวตั้งอยู่บนสันเขา), แปลงรวบรวมพันธุ์ส้ม, แปลงไม้ผลหลากชนิด, การเพาะเลี้ยงสัปปะรดโรครเป็นต้น

2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหม้อห้อมบ้านทุ่งไธ้

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหม้อห้อมบ้านทุ่งไธ้ส่วนใหญ่ นำเอาภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษของชาวพวนบ้านทุ่งไธ้ ที่ถ่ายทอดกันมารุ่นสู่รุ่นในการทำผ้าหม้อห้อมสีธรรมชาติ เป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้านใน

การทำหัตถกรรมสิ่งทอย้อมสีห้อมธรรมชาติ ปัจจุบันนี้มีการพัฒนาหม้อห้อมสามแบบคือ หม้อห้อมสังเคราะห์ หม้อห้อมธรรมชาติ และ หม้อห้อมที่นำเนื้อผ้าทั้งสองแบบมาใช้ผสมผสานกัน นอกจากนี้ภายในชุมชนได้เปิดศูนย์การเรียนรู้ สำหรับผู้ที่สนใจอยากเรียนการทำผ้าหม้อห้อมได้เรียนรู้วิธีการทำผ้าหม้อห้อมแบบดั้งเดิม และเปิดให้หน่วยงานต่างๆ เข้ามาศึกษาดูงานถือเป็นการถ่ายทอดวิถีชีวิตของคนในชุมชนอีกด้วย

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดแพร่ เป็นการเน้นให้ได้สัมผัสประสบการณ์ และการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติโดยตรง เรียนรู้ทำความเข้าใจกับพัฒนาการทางวัฒนธรรม เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์และสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว โดยจังหวัดแพร่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างหลากหลาย มีการจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ชื่นชมและใกล้ชิดกับธรรมชาติ ลักษณะการเดินทางตามเส้นทางที่จัดไว้ให้ โดยให้ ณ จุดต่างๆ ถ่ายรูปและการบันทึกเทปวิดีโอวิถีธรรมชาติและสิ่งที่น่าสนใจอันเป็นรายละเอียดอยู่ในธรรมชาติ

1. พะเมืองผี

พะเมืองผี เป็นป่าพะหรือป่าเต็งรังที่ชาวบ้านทุ่งไธม์ และชาวบ้านในเขตตำบลน้ำคำถือเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ที่มักมาประกอบพิธีขอฝนพะเมืองผี เป็นปรากฏการณ์ทางธรณีวิทยาจากการกัดเซาะของน้ำฝนก่อให้เกิดเสาดินรูปร่างคล้ายดอกเห็ดและลาดเนินที่สวยงามแปลกตา ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับเดินเที่ยวชมคือ ช่วงเวลา 07.00 – 09.00 น. และช่วง 16.00 – 18.00 น. หากเป็นช่วงเวลาอื่นแดดจะร้อนมาก และแสงเงาที่ทอดจับเสาดินจะไม่สวยงามเท่าช่วงเวลาดังกล่าว

2. อุทยานแห่งชาติแม่ยม

อุทยานแห่งชาติแม่ยมมีลักษณะเป็นภูเขาสูงปกคลุมด้วยป่าผสมผลัดใบมีแม่น้ำยมไหลผ่าน เป็นถิ่นอาศัยของนกยูงไทยสามารถพบเห็นได้ง่าย ด้านหน้าที่ทำการเป็นแก่งหินใหญ่ซึ่งเป็นที่มาของชื่อ “แก่งเสือเต้น” ถัดไปตอนเหนือเป็นหุบเขา มีต้นสักทองธรรมชาติขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น สิ่งที่น่าสนใจในอุทยานแห่งชาติแม่ยม คือแก่งเสือเต้น (เป็นแก่งหินขนาดใหญ่กลางแม่น้ำยมแวดล้อมด้วยภูเขาสูงแก่งหินนี้มีรอยในเนื้อหินคล้ายรอยเท้าเสือเป็นที่มาของชื่อแก่ง), หล่มดั่งและจุดชมทิวทัศน์ศรีเหมืองแร่ และดงสักไม้งาม (ป่าสักทองที่ผืนใหญ่ที่สุดที่หลงเหลืออยู่ในประเทศไทย)

อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

3. น้ำตกแม่เก็งหลวง

น้ำตกแม่เก็งหลวง และแม่เก็งน้อย เป็นน้ำตกที่สวยงามไหลลดหลั่นลงมาเป็นชั้นๆ คล้ายชั้นบันไดลงมาจากดอยแม่เก็ง คำว่า “แม่เก็ง” เป็นภาษาพื้นเมือง หมายถึง ชั้นบันไดน้ำตกทั้งสองสายนี้ จะไหลลงสู่แม่น้ำยมที่บ้านสบเก็ง อำเภอลองชั้นลักษณะของน้ำตกแม่เก็งหลวง เป็นน้ำตกขนาดใหญ่มีน้ำมาก น้ำไหลตลอดปีด้วยความสูงมีถึง 7 ชั้นลดหลั่นกันลงมาจากภูเขาที่ลาดชัน สามารถมองเห็นได้จากระยะไกล โดยเห็นเป็นเส้นทางน้ำสีขาวพาดยาวอยู่กลางภูเขาที่ปกคลุมด้วยต้นไม้หนาแน่น นอกจากนี้ยังมีน้ำตกที่สวยงามอีกหลายแห่ง เช่น น้ำตกแม่สิน น้ำตกแม่จอก น้ำตกแม่ป่าก น้ำตกแม่รัง น้ำตกขุนห้วย เป็นต้น

4. บ่อน้ำพุร้อนแม่จอก

บ่อน้ำร้อนแม่จอก เป็นบ่อน้ำแร่กำมะถัน ที่มีความร้อนถึง 80 องศา ทำให้มีน้ำเดือดอยู่ตลอดเวลา กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป มีปูนโบริก้อมรอบ ความพิเศษของบ่อน้ำพุร้อนแม่จอก อยู่ที่มีธารน้ำเย็นจากลำห้วยแม่โป่งไหลผ่าน ซึ่งสภาพโดยรอบเป็นป่าสมบูรณ์ มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่มากมาย เช่น เสือ หมี และนกภายในบ่อน้ำพุร้อนมีบริการอาบน้ำแร่ โดยแบ่งห้องแยก ชายหญิง และบริการขายของฝาก เช่น สินค้า OTOP จากจังหวัดแพร่ บ่อน้ำพุร้อนสามารถนำไปลวกไข่ได้ จึงมีร้านค้าขายไข่ไว้ให้บริการอีกด้วย

อุทยานแห่งชาติดอยผา골

5. สวนหินมหาราช

อุทยานแห่งชาติดอยผา골 ประกอบด้วยพื้นที่เป็นเขาสูงชัน บางแห่งพื้นที่ราบบนเขามีหินโผล่จากพื้นดินตามธรรมชาติอย่างสลับซับซ้อน เป็นหินปูน และมีเอกลักษณ์ทางธรรมชาติที่สวยงาม คือ สวนหินมหาราช จะมีหินโผล่ซึ่งมาจากพื้นดินตามธรรมชาติอย่างสลับซับซ้อนน่าอัศจรรย์ มีรูปร่างคล้ายจระเข้ ไดโนเสาร์และสัตว์ดึกดำบรรพ์ มองแล้วทำให้เกิดจินตนาการเหมือนอยู่ในเทพนิยาย บางก้อนเป็นถ้ำเล็กๆ ลึกลงเข้าไปข้างใน หินก้อนใหญ่อยู่บนหินก้อนเล็ก คู่น้ำหวาดเสียวคล้ายจะหล่น แต่ก็สามารถทานน้ำหนักได้ ประกอบกับบรรยากาศร่มรื่นเย็นสบาย

6. ภูเขาหินปะการัง

ภูเขาหินปะการัง ซึ่งเกิดจากการยุบตัวของเปลือกโลก และการชะล้างพังทลายของหินที่ใช้เวลาหลายล้านปี มีลักษณะคล้ายปะการังมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เป็นเส้นทางระยะสั้นแต่ค่อนข้างลำบากในการเดินทาง เพราะทางบางช่วงเป็นหินแหลมคม เลยไปจะเป็นจุดชมวิวหินปะการัง ระหว่างก่อนทางขึ้นชมภูเขาหินปะการังทางมีถ้ำให้เข้าชมความสวยงามของธรรมชาติ ภายในถ้ำและบริเวณรอบๆ ภูเขาปะการังจะมีต้นจันทร์ผาขึ้นอยู่มากมาย

7. ถ้ำเอราวัณ

ถ้ำเอราวัณ ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยรูปร่างคล้ายช้างเอราวัณ และหญิงอุ้มทอง ตามตำนานของถ้ำแห่งนี้ภายในถ้ำประกอบไปด้วยหินงอกคักดีลิวท์ เป็นหินงอกที่อยู่ทางขวามือใกล้ๆ กับปากทางเข้าถ้ำ เสาหินต้นนี้กำลังเจริญเติบโตไปตามกลไกของธรรมชาติ มีน้ำหยดลงมาที่กลางต้นเสา ทำให้ตรงกลางเป็นหลุม หินงอกต้นนี้เป็นหินเป็นมีประกายเพชรสวยงาม ชาวบ้านคงเชื่อว่าเป็นหินศักดิ์สิทธิ์นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรม คือ เทียวชมถ้ำ, ไร่องานจากผาสูง, ไร่องานข้ามแม่น้ำยม, ซี่จักยานเสือภูเขา, พายเรือคายักและล่องแก่ง เป็นต้น

8. ถ้ำผานางคอย

ถ้ำผานางคอยอยู่ที่บ้านผาหมู อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ถ้ำแห่งนี้เองที่มีตำนานความรักระหว่างทหารต๋ำศักดิ์กับเจ้าหญิง (เจ้านาง) สูงศักดิ์คู่หนึ่ง ถ้ำผานางคอยเป็นถ้ำธรรมชาติขนาดใหญ่มีความสวยงาม มีชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า ถ้ำนางคอย ปัจจุบันมักนิยมเรียกว่า ถ้ำผานางคอย ภายในถ้ำเป็นพื้นดินเรียบ บางตอนมีเววลีค ผันงถ้ำมีหินงอก หินย้อยที่สวยงาม บริเวณกลางถ้ำเป็นจุดสำคัญที่มีหินงอกขนาดใหญ่มีลักษณะคล้าย

ผู้หญิงอุ้มลูกไว้ในอ้อมแขน อันเป็นที่มาของชื่อเรียก “ถ้ำผานางคอย” เกือบถึงปลายถ้ำมีพระพุทธรูปประดิษฐานให้ประชาชนได้นมัสการ

9. น้ำตกห้วยโรง

เป็นน้ำตกขนาดเล็กมีน้ำตลอดปี แต่ช่วงหน้าแล้งเดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน มีน้ำน้อย บรรยากาศโดยรอบบริเวณร่มรื่น อยู่ใกล้กับสวนรุกขชาติห้วยโรง เนื่องจากน้ำตกอยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้าน จึงมีชาวบ้านมาเล่นน้ำ และมีการต่อท่อสูบน้ำจากน้ำตกไปใช้ในหมู่บ้านด้วย กิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ เล่นน้ำตก และชมสวนรุกขชาติ

10. น้ำตกแม่แคม

เป็นแหล่งกำเนิดลำห้วยแม่แคม ซึ่งไหลเข้าสู่แม่น้ำยมที่บ้านสองแคว อำเภอเมือง คนในท้องถิ่นนิยมไปเล่นน้ำช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ มีน้ำตลอดปี ในฤดูฝนมีน้ำมากแต่น้ำขุ่นแดงไม่น่าลงเล่นสิ่งที่น่าสนใจ คือเป็นน้ำตกขนาดเล็ก ต้นน้ำอยู่ที่ตอม่ออนอีไฟ ซึ่งเป็นเทือกเขาสูงทางตะวันออกของจังหวัดสายน้ำไหลลดหลั่นจากผาหินสูงราว 30 เมตร สู่แอ่งน้ำขนาดใหญ่เบื้องล่าง

การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม

1. ประเพณีสงกรานต์เมืองแพร่

ประเพณีสงกรานต์เมืองแพร่ “ดอกกลมแล้งบาน สงกรานต์เมืองแพร่ นุ่งหม้อห้อมแต่งามตา” ณ สนามหลวงจังหวัดแพร่ (สวนสุขภาพเฉลิมพระเกียรติ ร.9) ระหว่างวันที่ 12 – 17 เมษายน ของทุกปี ภายในงานจัดให้มีการประกวดต่างๆ มากมาย โดยมุ่งเน้นส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เพื่ออนุรักษ์ไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นเช่น การแข่งขันจุดสะป๊อกเมืองแพร่ การประกวดขุ่มปีใหม่เมือง การประกวดรถแก๊งค์ การประกวดนางสงกรานต์ การประกวดธรรมาบลกุมาร (หนุ่มหล่อเมืองแพร่) และขบวนแห่สงกรานต์ที่ยิ่งใหญ่ตระการตา

2. โกมลผ้าโบราณ (KomolPhaborana)

พิพิธภัณฑ์โกมลผ้าโบราณ เป็นการสะสมผ้าโบราณชนิดต่างๆ ของ “เมืองลอง” และผ้าโบราณของชุมชนต่างๆ จนกระทั่งศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดแพร่ ได้มีโอกาสจัดตั้งเป็นศูนย์เทคโนโลยีพื้นบ้านสาขาส่งทอเพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในวโรกาสที่ทรงพระเจริญพระชนมพรรษาครบรอบ 6 พรรษา ในปี 2535 โดยพิพิธภัณฑ์โกมลผ้าโบราณจัดแสดงออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ จิตรกรรมเวียงต่างงานจิตรกรรมเวียงต้า, ผ้าโบราณเมืองลอง, จัดแสดงผ้าขึ้นต้นจกจากแหล่งต่างๆ, แสดงวิธีการเก็บผ้าโบราณ และร้านค้าจัดจำหน่ายผ้าขึ้นต้นจกกลายโบราณ ผ้าโบราณทำใหม่พร้อมทั้งเสื้อผ้าสำเร็จรูป

3. อุทยานลิลิตพระลอ

เมืองสอง หรือ เมืองสรอง และอำเภอสอง เป็นชื่อเดียวกันที่มีมาแต่ในสมัยอดีต มีความผูกพันเกี่ยวข้องกับวรรณคดีลิลิตพระลอเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ นิรุกติศาสตร์ และภาษาศาสตร์ ภายในอุทยานลิลิตพระลอมีธาตุพระลอ, อนุสาวรีย์ พระลอ พระเพื่อน พระแพง, รูปหล่อเจ้าปู่สมิงพราย (ภายในถ้ำ) ซึ่งกล่าวได้ว่ามีความเชื่อมโยงกันในเรื่องราวของวรรณคดีลิลิต

พระล่อ ซึ่งมีมาแต่ในสมัยอดีตที่ชาวบ้านอำเภอสองแควพนับถือสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน ทำให้เชื่อได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่กำเนิดวรรณคดี “ลิลิตพระล่อ”

4. คຸ່มเจ้าหลวง

คຸ່มเจ้าหลวงเป็นเรือนหลังใหญ่ สถาปัตยกรรมไทยผสมยุโรป อายุกว่าศตวรรษอยู่ในบริเวณเดียวกับบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ มีรูปปั้นเจ้าพิริยเทพวงศ์อัคร ผู้สร้างคຸ່มหลังนี้อยู่ด้านหน้า เรือนหลังนี้เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์เมืองแพร่ ช่วงก่อนสิ้นยุคเจ้าหลวงสิ่งที่น่าสนใจ คือ คຸ່มเจ้าหลวง (เป็นอาคารแบบไทยผสมยุโรปซึ่งเป็นที่นิยมในสมัยราชการที่ 5) และห้องประทับแรม บนชั้น 2 ของอาคารเป็นห้องประทับแรมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เมื่อเสด็จมายังเมืองแพร่โดยทางจังหวัดยังคงรักษาสภาพเช่นในอดีตไว้

5. บ้านประทับใจ

บ้านประทับใจ “บ้านเสาร้อยต้น” เป็นเรือนหลังใหม่ของตระกูลชัยวัฒน์คุณุต์ลักษณะเป็นบ้านเรือนไทยประยุกต์เชื่อมต่อกัน 3 หลัง โดยเรือไม้สักมาจากบ้านเก่าถึงเก่าหลังสิ่งที่น่าสนใจ คือ จุดเด่นของบ้านอยู่ที่เสาไม้สักขนาดใหญ่ ที่ใช้รองรับตัวบ้านถึง 130 ต้น ไม่เพียงเป็นบ้านที่มีเสาไม้สักมาก และใหญ่ที่สุดในโลกเท่านั้น แต่ยังเป็นบ้านไม้สักที่ใหญ่ที่สุดในโลกด้วย เสาที่โอบล้อมซึ่งมีทั้งหมด 130 ต้นนั้น แกะสลักโคนเสาเป็นรูปช้างลากซุงและป่าไม้เมืองแพร่อีกด้วย

6. คຸ່มวงศ์บุรี(บ้านวงศ์บุรี)

บ้านวงศ์บุรีเป็นบ้านของเจ้าพรหม (หลวงพงษ์พิบูลย์) ผู้สืบเชื้อสายมาจากอดีตเจ้าเมืองแพร่ และเจ้าสุนันทา วงศ์บุรี ธิดาเจ้าบุรี (พระยาบุรีรัตน์) อาคารเป็นเรือนปั้นหยาสองชั้นแบบยุโรปประยุกต์ ตกแต่งลวดลายแบบเรือนขนมปังขิง มีลวดลายไม้แกะสลักประดับตัวบ้านทั่วไป จุดเด่นของอาคารนี้คือลวดลายไม้แกะสลักที่หน้าจั่ว ชายคา ระเบียง ช่องลม ชานน้ำ หน้าต่าง และประตู ที่ประตูด้านหน้าเป็นปูนปั้นรูปแพะซึ่งเป็นตัวแทนของหลวงพงษ์พิบูลย์และแม่เจ้าสุนันทาซึ่งเกิดในปีแพะ ภายในบ้านตกแต่งด้วยเครื่องใช้เก่าแก่ของตระกูล และมีเอกสารที่สำคัญ เช่น เอกสารการซื้อขายทาส ถือได้ว่าเป็นบ้านเก่าที่ได้รับการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดีและสวยงามมาก

7. วัดศรีดอนคำ

วัดศรีดอนคำ เป็นโบราณสถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของเมืองลอง เป็นวัดสามัญชั้นเอก ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อปี พ.ศ.2477 แต่เดิมมีชื่อว่าวัดห้วยอ้อ หรือวัดหลวงร่องอ้อ โบราณสถานและโบราณวัตถุของวัดศรีดอนคำ ได้แก่ องค์พระธาตุห้วยอ้อ (เป็นปูชนียสถานที่สำคัญที่สุดของชาวเมืองลอง), พระเจ้าพ่่าไต้ (เป็นพระพุทธรูปที่แกะจากไม้โดยใช้พ่่าไต้ เป็นเครื่องมือในการแกะสลักเป็นศิลปะแบบลัวะ), พิพิธภัณฑวัดศรีดอนคำ และระฆังลูกระเบิด เป็นต้น

8. วัดพระธาตุสุโทนมงคลคีรีสามัคคีธรรม หรือ วัดพระธาตุสุโทน

วัดพระธาตุสุโทนมงคลคีรี มีสิ่งก่อสร้างมากมายทั้งตามประเพณีต่ออันช้อย โดยประสมประสานศิลปะและสถาปัตยกรรมชั้นเอกที่พบในแผ่นดินล้านนา ล้านช้างและสิบสองปันนาเข้าไว้ด้วยกัน สิ่งก่อสร้างในวัดแห่งนี้ล้วนแฝงไว้ด้วยพุทธปรัชญา เช่น กุฏิหลังเล็กที่มีบันไดสี่ชั้น สื่อความถึงอริยสัจสี่และมรรคแปด เป็นต้น สิ่งที

น่าสนใจได้แก่ พระธาตุสุโทนมงคลคีรี (เป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ), โบสถ์ เชื่อมต่อกับองค์พระธาตุเป็น โบสถ์แบบล้านนา และพิพิธภัณฑสถานสุวรรณหอคำ

9. วัดพระนอน

วัดพระนอน เป็นวัดโบราณสถานที่มียุขนับพันปี สร้างด้วยศิลปะแบบผสมผสานถึงสามยุค คือ เชียงแสน สุโขทัย และอยุธยาตอนปลายแต่เดิมนั้นวัดนี้มีพระพุทธรูปปางไสยาสน์ คือ พระนอน ซึ่งองค์จริงนั้นเป็นหินยาวขนาดหกศอก ต่อมาเจ้าปู่ท้าวคำ ซึ่งเป็นพระอัยการของเจ้าชัยชนะสงคราม เห็นว่า ไม่ปลอดภัยจึงสั่งให้สร้างพระนอนองค์ใหญ่ ครอบองค์เดิมไว้ และช่วยกันตกแต่งพระพุทธรูปนอนองค์ใหญ่ให้สวยงาม

10. วัดแสง (พระธาตุชะอุบคำ)

วัดแสง เป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่งในอำเภอลอง จังหวัดแพร่ สันนิษฐานว่าสร้างตั้งแต่สมัยทวารวดี ภายในวัดมีพิพิธภัณฑสถานสิ่งก่อสร้าง และสถานที่สำคัญภายในวัดให้เข้าชม ซึ่งทางวัดอนุรักษ์ไว้และจัดภูมิทัศน์ไว้ อย่างงดงาม ทั้งเขตพุทธาวาสเก่าและเขตพุทธาวาสใหม่ โดยในศาลาการเปรียญที่มีการจัดแสดงวัตถุโบราณ และของสำคัญของวัด ข้าวของที่จัดแสดงภายในศาลาการเปรียญมีหลากหลายตามแบบพิพิธภัณฑวัด หากแต่มีการจัดหมวดหมู่และบางชิ้นมีป้ายคำอธิบายพร้อม

11. วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร

วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ประเภทวรวิหาร วัดพระบาทมิ่งเมืองมาจากสองวัดรวมกัน ได้แก่ วัดพระบาท และวัดมิ่งเมือง เมื่อเมืองแพร่ล้มเลิกระบบเจ้าผู้ครองนคร วัดทั้งสองถูกทอดทิ้งอยู่ในสภาพทรุดโทรมมาก จึงรวมสองวัดเข้าด้วยกัน ให้ชื่อว่า “วัดพระบาทมิ่งเมือง” มาจนทุกวันนี้ ภายในวัดแห่งนี้มีพระพุทธรูปโกศศิริมหาศากยมุนี, พระพุทธรูปปางมารวิชัย เป็นศิลปะแบบเชียงแสนผสมสุโขทัยซึ่งงดงามมาก มีซุ้มเรือนแก้วลักษณะเดียวกับพระพุทธรูปชินราช ถือเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองแพร่ รอยพระพุทธรูปจำลองประดิษฐานอยู่ในมณฑป รอยพระพุทธรูปซ้อนกันสี่รอย เป็นต้น

12. วัดหลวง

วัดหลวง เป็นโบราณสถานของชาติ ที่มีอายุเก่าแก่นับพันปีปัจจุบันสภาพของวัดยังมีความสมบูรณ์อยู่เป็นอย่างมาก เนื่องจากได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ต่อเนื่องกันมาโดยตลอด วิหารด้านในมีพระเจ้าแสนหลวง พระพุทธรูปขนาดใหญ่ประทับนั่งปางสมาธิ สร้างโดยศิลปะล้านนาผสมกับสุโขทัย และภายในวัดยังมีพิพิธภัณฑวัดหลวง เป็นอาคารสองชั้น สถาปัตยกรรมแบบล้านนาประยุกต์ ด้านหน้ามีป้ายชื่อเขียนว่า “พิพิธภัณฑเมืองแพร่” ภายในจัดแสดงวัตถุธรรมของวัด

13. พระธาตุช่อแฮ

ปีนวัดที่งดงามด้วยสถาปัตยกรรมแบบล้านนา พร้อมบรรยากาศสงบร่มเย็น บริเวณใกล้เคียงมีสวนรุกขชาติช่อแฮที่ร่มรื่น ด้วยไม้เนื้อใหญ่เหมาะแก่การพักผ่อน นอกจากนี้ลานด้านหน้าวัดเป็นที่จำหน่ายอาหารและของที่ระลึกของเมืองแพร่ ตามตำนานระบุว่าขุนลัวะอ้ายก่อสร้างขึ้น เพื่อประดิษฐานพระเกศธาตุ และพระบรมสารีริกธาตุ ราวปี พ.ศ. 1879 ตรงกับสมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชาลิไท แห่งกรุงสุโขทัย ชื่อ “ช่อแฮ” มาจากผ้าแพรชั้นดีที่ขุนลัวะอ้ายก่อนำมาผูกบูชาถวายพระธาตุสิ่งที่น่าสนใจ ได้แก่ พระธาตุช่อแฮ, โบสถ์ (จตุรมุข) และพระเจ้าทันใจ

14. วัดพระธาตุตอยเล็ง

เป็นพระธาตุที่ตั้งอยู่สูงที่สุดในบรรดาพระธาตุทั้งหมดในจังหวัดแพร่ สามารถมองเห็นทิวทัศน์และภูมิประเทศได้ถึง 3 อำเภอ คืออำเภอสูงเม่น อำเภอเมืองแพร่ อำเภอร่องกวาง ซึ่งได้ว่าเป็นจุดชมวิวทิวทัศน์ของจังหวัดแพร่อีกจุดหนึ่ง(เล็งเป็นภาษาถิ่นเหนือ แปลว่า จ้องมองดู) ทุกปีจะมีการไหว้พระธาตุตอยเล็ง จัดขึ้นเวลาใกล้เคียงกับประเพณีไหว้พระธาตุช่อแฮ (ประมาณเดือนมีนาคม) ของทุกปี

15. วัดพระธาตุจอมแจ้ง

วัดพระธาตุจอมแจ้ง มีองค์พระธาตุจอมแจ้ง ตั้งบนเนินเขาเตี้ย รูปทรงพระธาตุคล้ายกับพระธาตุช่อแฮ เป็นที่บรรจพระเกศาธาตุ และพระบรมสารีริกธาตุพระหัตถ์ซ้ายของพระพุทธเจ้า พระธาตุจอมแจ้งเป็นเจดีย์ทรงพุ่มศิลปผสมระหว่างสุโขทัยกับศิลปะเวียงโกศัย ยังอยู่ในลักษณะคอนสมบูรณภายในวิหารมีหลวงพ่ोजอมแจ้งซึ่งมีอายุประมาณ 600 กว่าปี เป็นพระประธาน ด้านหลังมีองค์พระธาตุอันเก่าแก่อีกองค์หนึ่งซึ่งไม่ได้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์ ยังคงไว้ในรูปแบบของการก่อสร้างด้วยอิฐ และมีพิพิธภัณฑที่รวบรวมของโบราณของวัด มีรูปปั้นแสดงรูปสวรรณค์ นรก จำลองเพื่อเตือนให้คนทำดีละเว้นความชั่ว

จังหวัดน่าน

จังหวัดน่านมีพื้นที่ 11,472,076 ตารางกิโลเมตร อาณาเขตทิศเหนือและทิศตะวันออกจรดสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศใต้จรดจังหวัดอุตรดิตถ์ ทิศตะวันตกจรดจังหวัดแพร่ พะเยา และเชียงราย ลักษณะภูมิประเทศเป็นท้องทะเลแห่งขุนเขาถูกล้อมด้วยเทือกเขาผีปันน้ำและเทือกเขาหลวงพระบาง แม่น้ำที่เป็นเสมือนเส้นเลือดของชาวน่าน คือ แม่น้ำน่าน มีต้นกำเนิดจากตอยขุนน้ำน่าน ตำบลขุนน้ำ อำเภอบ่อเกลือ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดน่านเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สนใจมีโอกาสใกล้ชิดธรรมชาติ ความอุดมสมบูรณ์ในจังหวัด เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางการเรียนรู้วิถีเกษตรกรรมของชาวนนบท การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะเป็นการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1. สถานีวิพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริภุพยัคฆ์

ตั้งอยู่ที่บ้านน้ำร้อนพัฒนา หมู่ที่ 12 ตำบลขุนน้ำ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน เป็นโครงการที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชดำรัสให้ดำเนินการเพื่อนำพื้นที่ป่าถูกทำลายมาใช้ประโยชน์ โดยจัดทำเป็นแปลงสาธิตตัวอย่างให้แก่ ราษฎรและขยายผลไปยังเกษตรกรในพื้นที่ข้างเคียง ให้มีอาชีพเกษตรตามหลักวิชาการแผนใหม่ ทดแทนการทำไร่เลื่อนลอย

2. ศูนย์ภูฟ้าพัฒนา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงโปรดฯให้จัดตั้งศูนย์ภูฟ้าพัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นต้นแบบการพัฒนาและการถ่ายทอดความรู้การพัฒนาไปสู่พื้นที่และราษฎรในเป้าหมายท้องที่อำเภอบ่อเกลือ และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ และการปลูกพืชของภูฟ้า ได้แก่ แปลงผักปลอดสารพิษ ปอสา ชาอู่หลง มัลเบอร์รี่ ชาใบหม่อน และถั่วแดงญี่ปุ่น ซึ่งจะนำมาพัฒนาเป็นสินค้าที่สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน

3. สาหร่ายไถ กลุ่มแม่บ้านเกษตรหนองบัว

สาหร่ายไถ เป็นสาหร่ายขนาดใหญ่ขึ้นอยู่บนก้อนหินที่พื้นที่ท้องน้ำ มีลักษณะเส้นสายยาวสีเขียวสดเมื่อเจริญเต็มที่ จะมองเห็นเป็นเส้นสายสีเขียวเต็มท้องน้ำ มักเจริญอยู่ในบริเวณที่เป็นหาดหินและกรวด ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากไถของกลุ่มแม่บ้านเกษตรหนองบัว เช่น สาหร่ายเลิศรส (ไถยี) ท่อหมกไถ (ท่อหนึ่งไถ) และข้าวตังหน้าสาหร่ายไถ เป็นต้น

4. ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชนวัดโป่งคำ

ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2532 โดยพระอาจารย์สมคิด จารณธมโม เจ้าอาวาสวัดโป่งคำ เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาของชุมชนและสังคมให้เหมาะสมกับการดำรงวิถีชีวิตของคนในชุมชนได้อย่างยั่งยืนและยังได้มีการประสานงานกับองค์กรอื่นๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนขยายเครือข่ายการดำเนินงานสู่ชุมชนใกล้เคียงมาโดยตลอดและต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ กลุ่มสตรีทอผ้าย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มเกษตรกรรมธรรมชาติ กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. ส้มสีทอง

ส้มสีทองเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่มีชื่อเสียงของจังหวัดน่าน ส้มสีทองเป็นส้มสายพันธุ์เดียวกับกับส้มเขียวหวาน แต่มีเปลือกสีทองสวยงามน่ารับประทาน และรสชาติหวานหอมอร่อยกว่า

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดน่าน เป็นการท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพื่อเรียนรู้ทำความเข้าใจกับพัฒนาการทางวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม ในขณะเดียวกัน ก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ชาวบ้านในท้องถิ่นได้รับประโยชน์โดยตรงจากการอนุรักษ์ธรรมชาติแวดล้อม และเป็นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ชื่นชมและใกล้ชิดกับธรรมชาติอีกด้วย

1. อุทยานแห่งชาติขุนน่าน

อุทยานแห่งชาติขุนน่านครอบคลุมพื้นที่อำเภอปัวเกลือ จังหวัดน่าน ตั้งอยู่ในป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยภูคาและป่าผาแดง เป็นพื้นที่ต้นน้ำเขาสูงชันสลับซับซ้อน อากาศค่อนข้างเย็นเกือบตลอดทั้งปี ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยป่าดิบเขา

2. อุทยานแห่งชาติขุนสถาน

อุทยานแห่งชาติขุนสถาน มีภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับซับซ้อนมีความสูงชัน ทอดตัวจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ มีแนวสันเขาของดอยแปรเมืองเป็นแนวแบ่งเขตระหว่างจังหวัดแพร่และจังหวัดน่าน มีแม่น้ำน่านเป็นแนวกันระหว่างจังหวัดอุตรดิตถ์และจังหวัดน่าน อากาศมีความชุ่มชื้นหนาวเย็นตลอดทั้งปี มีสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ดอยแม่จอก ดอยจวงปราสาท น้ำตกขุนลี น้ำตกตาดลี น้ำตกลีหลวง ดอยธง น้ำตกผาแดง ถ้ำละเือง เป็นต้น

3. อุทยานแห่งชาติดอยภูคา

อุทยานแห่งชาติดอยภูคาครอบคลุมพื้นที่ 8 อำเภอในจังหวัดน่านคือ อำเภอปัว อำเภอท่าวังผา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอทุ่งช้าง อำเภอเชียงกลาง อำเภอสันติสุข อำเภอแม่จริม และอำเภอปัวเกลือ เป็นป่าที่ความอุดมสมบูรณ์ทั้งพืชพันธุ์และสัตว์ป่า มีความสำคัญต่อระบบนิเวศน์ ทั้งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำ

นำส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อนมียอดเขาตอยภูคา พบพรรณไม้ที่หายากเช่น ชมพูภูคา ก่วมภูคา จำปีช้าง เป็นต้น มีสถานที่ท่องเที่ยว เช่นจุดชมชมพูภูคาในอุทยานแห่งชาติตอยภูคาถ้ำผาแดงถ้ำผาฆ้องน้ำตกต้นตอง น้ำตกวังเปียน น้ำตกภูฟ้ายอดตอยภูแวน้ำตกตาดหลวงสุสานหอย และมีกิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติในพื้นที่อุทยานแห่งชาติตอยภูคาเป็นต้น

4. อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกิน

อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกินมีภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อนวางตัวในแนวเหนือใต้ คล้ายรูปตัว T มียอดเขาที่สูงที่สุด คือ ยอดตอยจี มีภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน มีสถานที่ท่องเที่ยว เช่นน้ำตกห้วยหาด หรือน้ำตกบ้านยอด น้ำตกผาธารถ้ำหลวงสะเกิน และถ้ำปลากั้ง เป็นต้น

5. อุทยานเขตนันทบุรี

อุทยานเขตนันทบุรีมีภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อนวางตัวในแนวเหนือใต้ อยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดน่าน ยอดเขาที่สูงที่สุดคือยอดตอยกาด มีภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน พบพันธุ์ไม้ที่หายากได้แก่ พืชตระกูลปาล์ม เช่น ปุ่มเป้ง ต้นสิบสองปีนนา เป็นต้น มีสถานที่ท่องเที่ยว เช่น น้ำตกนันทบุรีลานกางเต็นท์บริเวณที่ทำการอุทยานฯ ยอดตอยวาว และเส้นทางยุทธศาสตร์และถ้ำตอยผาจี เป็นต้น

6. อุทยานแห่งชาติแม่จรม

อุทยานแห่งชาติแม่จรมมีภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูงชันสลับซับซ้อน ยอดตอยที่สูงที่สุด คือ ยอดตอยขุนหมอกแม่จรม ไม้ที่สำคัญในพื้นที่ เช่น ไม้สัก ตะเคียนทอง ยางนา ยางปาย มะค่าโมง เต็งรัง เป็นต้น มีสถานที่ท่องเที่ยว เช่นล่องแก่งน้ำว้า เส้นทางขับรถชมวิว เส้นทางเดินป่าตามลำน้ำแฉ่ง เส้นทางปีนผาหน่อ เส้นทางเดินป่า บ้านน้ำพาง – บ้านร่มเกล้า หมู่บ้านชาวเขาบ้านร่มเกล้าเส้นทางการศึกษาธรรมชาติชบาป่า สถานที่กางเต็นท์บริเวณริมน้ำว้าฝั่งตรงข้ามที่ทำการอุทยานฯ เป็นต้น

7. อุทยานแห่งชาติศรีน่าน

อุทยานแห่งชาติศรีน่านมีภูมิประเทศเป็นเทือกเขา สลับซับซ้อน วางตัวในแนวทิศเหนือ-ใต้ ขนานกันทางด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก มีสภาพป่าหลายชนิด เช่นป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ป่าสน ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังเป็นต้นมีสถานที่ท่องเที่ยว เช่นผาชู ดอยเสมอดาว ผาหัวสิงห์ เสาดินนาน้อย ดอกเสื่อ แก่งหลวง เป็นต้น

8. ดอยผาซู้

ดอยผาซู้ เป็นโขดหินและหน้าผาขนาดใหญ่ สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ ยามหน้าหนาวจะมีทะเลหมอกสีขาวตัดกับความเขียวขจีของป่า และแสงสีทองของดวงอาทิตย์ขึ้นงามเข้าอย่างสวยงามมาก และเป็นสถานที่เกิดตำนานรักสามเส้าที่ตัดสินความรักด้วยความตาย

การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม

1. พิพิธภัณฑสถานชุมชนบ้านพระเกิด

พิพิธภัณฑสถานชุมชนบ้านพระเกิดจัดตั้งขึ้นเพื่อการอนุรักษ์โบราณวัตถุทรงคุณค่าในการดำเนินชีวิตของบรรพบุรุษ เช่น เครื่องจักสาน เครื่องครัว อุปกรณ์กรอฝ้ายและทอผ้า ลูกคิด เครื่องบดยา เครื่องมืองานช่างไม้ชนิดต่างๆ รวมไปถึงอุปกรณ์เครื่องใช้ที่ค่อนข้างแสดงถึงความ สมัยใหม่อย่างวิทยุและเครื่องโทรศัพท์รุ่นเก่า เป็นต้นเพื่อเก็บรักษามรดกที่ล้ำค่านี้ไว้ให้กับอนุชนคนรุ่นหลังได้ศึกษาและเรียนรู้สืบไป นอกจากนี้ภายในพิพิธภัณฑสถานฯ มีตู้เก็บตัวเมือง หรือคัมภีร์ใบลานอักษรธรรมล้านนา และพระพุทธรูปเก่าแก่ปางต่างๆ

2. วัดสวนตาล

วัดสวนตาลเป็นวัดเก่าแก่คู่บ้านคู่มือง่านมาเป็นเวลายาวนาน มีโบราณสถานที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ พระธาตุวัดสวนตาลพระเจ้าทองทิพย์ (โบราณวัตถุสถานของชาติ) บ่อน้ำทิพย์หอยพระไตรปิฎก ต้นตาลและต้นไม้ใหญ่เก่าแก่อายุหลายร้อยปี

3. ประเพณีแข่งเรือ

การแข่งเรือประเพณีจังหวัดน่าน เป็นประเพณีเก่าแก่ที่บรรพบุรุษชาวน่านได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน เอกลักษณะโดดเด่นของเรือแข่งเมืองน่านคือ ที่หัวเรือแกะเป็นรูปพญานาคชูคอสง่างามหางเรือเป็นหางพญานาคองสูง

4. บ่อเกลือสินเธาว์

บ่อเกลือสินเธาว์ อำเภอบ่อเกลือ ปัจจุบันเหลืออยู่เพียงสองบ่อนั้นตั้งอยู่ที่บ้านบ่อหลวงในพื้นที่เริ่มต้นของที่ราบแคบๆระหว่างเทือกเขาริมน้ำมาง การนำเกลือจากบ่อขึ้นมาต้มชาวบ้านจะต้องทำพิธีเลี้ยงผีเมืองและเจ้ารักษาบ่อเกลือคือ เจ้าช่างคำ โดยจะทำทุกปีในวันแรม 8 ค่ำเดือน 5 หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า "งานแก้ม"

5. วัดภูมินทร์

วัดภูมินทร์มีฐานะวัดหลวง เป็นมรดกทางภูมิปัญญาชิ้นเอก ได้แก่ วิหารจัตุรมุข โดยโบสถ์และวิหารมาสร้างรวมเข้าเป็นอาคารเดียวกัน ภายในมีพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยขนาดใหญ่สี่องค์พระปฤษฎางค์ (หลัง) ซนกันเบื้องหลังพระปฤษฎางค์เป็นฐานเจดีย์สี่เหลี่ยมย่อมุมสิบสองยอดเจดีย์สูงขึ้นไปชนหลังคาวิหารและงานจิตรกรรมฝาผนัง (ภาพพระเชษฐภคินีโลก) ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชาวน่านในยุคก่อน

6. วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร

วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร มีพระธาตุเป็นเจดีย์ทรงระฆังคว่ำส่วนล่างสุดทำเป็นฐานปัทม์ ถัดขึ้นไปเป็นช้างล้อม มีช้างโผล่ออกมาครึ่งตัว ด้านละห้าเชือก และที่มุมทั้งสี่ก็สี่เชือก ปลายวงจวดแท่นดอกบัวที่รองรับอยู่ทางด้านล่างเหนือชั้นช้างล้อมทำเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยมซ้อนกันสามชั้น

7. วัดหัวข่วง

วัดหัวข่วง มีลักษณะศิลปกรรมแบบท้องถิ่นล้านนามีวิหารที่สวยงามเป็นอาคารทรงจั่วเตนที่หน้าบันประดับลวดลายไม้จำหลักรูปพรรณพฤกษาอย่างประณีตและสวยงาม ชุ่มประตุน้ำต่าง ประดับลายปูนปั้นรูปใบผักกาด และมีหอไตรเก่าคล้ายวิหาร หน้าบันและฝาผนังประดับลายแกะสลักสวยงาม เจดีย์วัดหัวข่วงเป็น

เจดีย์ทรงปราสาทหรือทรงเรือนธาตุ ส่วนเรือนธาตุมีซุ้มจะนำด้านละซุ้ม ประดิษฐานพระพุทธรูปสำริดปางมารวิชัย ที่มุมผนังทั้งสองข้างปั้นเป็นรูปเทวดาทรงเครื่องยืนพนมมือ

8. วัดพระธาตุแช่แห้ง

วัดพระธาตุแช่แห้งเป็นวัดประจำจังหวัดน่าน พระธาตุแช่แห้งเป็นปูชนียสถานที่ศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดน่าน และเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวน่านและผู้คนในจังหวัดใกล้เคียง เจดีย์พระธาตุแช่แห้งมีฐานเป็นหน้ากระดานสี่เหลี่ยมและแปดเหลี่ยมชั้นบัวคว่ำเหนือฐานแปดเหลี่ยมแต่งเป็นลายกลีบบัวและลายใบไม้

9. วัดพระธาตุเขาน้อย

วัดพระธาตุเขาน้อยตั้งอยู่บนยอดเขาน้อย ลักษณะเป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูนทั้งองค์ ยอดประดับฉัตรภายในองค์พระธาตุประดิษฐานพระเกศาธาตุและพระบรมธาตุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และมีจุดชมวิวทัศนียภาพอยู่ตรงลานปูพระพุทธรูปปางลีลาองค์ใหญ่ มองเห็นทัศนียภาพของเมืองน่านทั้งเมือง (จุดเดียวที่สามารถมองเห็นเมืองน่านจากมุมสูง)

10. วัดศรีพันต้น

วัดศรีพันต้นเป็นวัดที่มีภาพภายในอุโบสถแสดงประวัติศาสตร์เมืองน่านภายนอกมีการตกแต่งงดงาม ด้านนอกอุโบสถมีพญานาคประดับไว้ตรงบันไดทางขึ้นทั้งสองข้างและมีโรงเรือบ้านศรีพันต้น “เรือพญาสี”

11. วัดมิ่งเมือง

วัดมิ่งเมือง มีลักษณะเด่นที่ลายปูนปั้นที่ผนังด้านนอกของพระอุโบสถ มีการปั้นเป็นลวดลายต่างๆ เป็นศิลปะตระกูลช่างเชียงแสน มีความงดงาม ภายในมีภาพจิตรกรรมฝาผนังแสดงให้เห็นวิถีชีวิตของชาวมืองน่าน และในบริเวณวัดยังเป็นທີ່ประดิษฐานเสาหลักเมืองด้วย

12. วัดบุญยืน

วัดบุญยืนเป็นวัดที่มีอายุประมาณร้อยปี โบสถ์มีลวดลายปูนปั้นและงานแกะสลักไม้ที่งดงาม เดิมสร้างเป็นเพียงสำนักสงฆ์เล็กๆ ชื่อว่า วัดบุญณะ สมัยเจ้าอัครวรปัญญา เจ้าผู้ครองนครน่าน ทรงศรัทธาที่จะสร้างวัดให้มีความแข็งแรง จึงสร้างโบสถ์ขึ้น โดยหมื่นสรรพช่างเป็นผู้แกะสลักบานประตูใหญ่ ต่อมาได้สร้างพระพุทธรูปยืนปางเปิดโลกขึ้นในโบสถ์หนึ่งองค์ และเปลี่ยนชื่อเป็น วัดบุญยืน ตามพระพุทธรูปมาจนปัจจุบัน

13. ผ้าทอลายน้ำไหล อำเภอท่าวังผา

ผ้าทอที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทลื้อ จังหวัดน่าน มีลวดลายลักษณะเป็นคลื่นมองดูเหมือนสายน้ำกำลังไหลเป็นทางยาว นับว่าเป็นลายต้นแบบ และดั้งเดิม

14. วัดหนองบัว

วัดหนองบัวเป็นวัดที่เก่าแก่ประจำหมู่บ้านหนองบัว ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยการนำของครูบาทหลวงสุนันต์ร่วมกับชาวบ้านหนองบัวสร้างขึ้น เป็นสถาปัตยกรรมไทยล้านนาที่สมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่ง และพระวิหารหนองบัวมีจิตรกรรมฝาผนังแบบโบราณที่สวยงาม

15. หอศิลป์ริม่าน

หอศิลป์ริม่านเป็นหอแสดงงานศิลปะขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำน่าน ก่อตั้งโดยอาจารย์วินัย ปราบริปู เป็นแหล่งรวมศิลปะและวัฒนธรรมของจังหวัดน่าน มีเรือนนานับพันจัดแสดงนิทรรศการภาพถ่าย

จิตรกรรมฝาผนังเมืองน่านที่สวยงามและทรงคุณค่าส่วนอีกอาคารเป็นอาคารขนาดใหญ่มี 2 ชั้น จัดแสดงนิทรรศการภาพทางศิลปะอันงดงามมากมาย รวมถึงมีประติมากรรม และสื่อผสมต่างๆ

16. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติน่าน

หอคำหรือพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติน่านด้านทิศเหนืออาคารก่ออิฐถือปูนสองชั้นแบบตรีมุขโครงสร้างภายในเป็นไม้หันหน้าไปทางทิศตะวันออก สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าสุริยพงษ์ผริตเดชฯเจ้าผู้ครองนครน่านองค์ที่ 13 แห่งราชวงศ์หลวงตีนฆางค์ โดยจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับชาติพันธุ์วิทยาเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยพื้นเมืองภาคเหนือ เรื่องราวชีวิตความเป็นอยู่และเครื่องใช้ของเผ่าชนต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดน่าน เรื่องราวเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ของเมืองน่าน และมีงาช้างดำเป็นวัตถุมงคลคู่บ้านคูเมืองน่าน และถือเป็นเอกลักษณ์หนึ่งของจังหวัดน่าน นอกจากนี้ยังมีโบราณวัตถุที่สำคัญหลายชิ้น เช่น ศิลากาญจนาภิเษก พระธรรมสัปคับช้าง เป็นต้น

17. กระจิบรักที่เมืองน่าน

กิจกรรมกระจิบรักที่เมืองน่าน จัดขึ้นบริเวณข่วงเมืองน่าน โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคู่ จะได้รับพินีสืบชะตา พิธีบายศรีสู่ขวัญ และพิธีผูกมัดใจต้นไม้มงคล เพื่อก่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลต่อการดำเนินชีวิต และกิจกรรมนั่งรถรางชมเมืองน่าน โดยจะผ่านวัดและชุมชนในตัวเมืองน่านในช่วงเย็นจะจัดกิจกรรมขันโตกที่ลานกลางแจ้ง บริเวณข่วงเมืองน่าน

จากโครงการวิจัย “การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกษตร ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่านในเขตภาคเหนือ” พบว่าอุปสงค์ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน มีดังต่อไปนี้

การสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการในจังหวัดอุดรดิตถ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง ช่วงอายุของนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า อยู่ในช่วงอายุ 31 - 40 ปี มากที่สุด และน้อยที่สุดอยู่ในช่วงอายุ 61 ปี ขึ้นไป สถานะภาพของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า สถานะแต่งงานแล้วมีมากที่สุด และไม่ระบุสถานะภาพน้อยที่สุด โดยอาชีพของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ มากที่สุดคืออาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอาชีพที่มามีท่องเที่ยวน้อยที่สุดคือ นักเรียน/นักศึกษา นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุดอยู่ในเกณฑ์ช่วงมากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป และน้อยที่สุดคือ นักท่องเที่ยวไม่ระบุรายได้ที่เข้ามาท่องเที่ยว แหล่งที่มา/ภูมิภานาของนักท่องเที่ยวมาจากภาคกลางมากที่สุดและน้อยที่สุดคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่ระบุที่มา

การเคยมาเยือนหรือท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยมาเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์จำนวนครั้งที่เคยมาท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ มากที่สุดคือ ไม่ถึง 5 ครั้ง โดยการมาของนักท่องเที่ยวมาจากแรงจูงใจจากแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรดิตถ์และความต้องการทางด้านกายภาพเป็นความต้องการในสิ่งที่จำเป็น ระยะเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามา

ที่สุดคือจำนวน 1 วัน และเข้ามาท่องเที่ยววันน้อยที่สุด คือ 17 วัน และไม่ระบุจำนวนวันผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์มีผู้ร่วมเดินทางมาด้วยมากที่สุด คือ จำนวน 1 คน และน้อยที่สุด 70 คน รูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในจังหวัดอุดรดิตถ์มากที่สุดคือ เดินทางมาเอง และน้อยที่สุดคือการซื้อทัวร์มาท่องเที่ยว ประเภทของที่ฝากและจำนวนนักท่องเที่ยวที่ฝากค้างคืน ฝากโรงแรมมากที่สุดคือ จำนวน 1 คืน พักรีสอร์ท/บังกะโลนอนค้างคืนมากที่สุด จำนวน 5 คืน เช่นเดียวกับ นอนค้างคืนจำนวน 2 คืน ฝากที่เกสต์เฮ้าส์นอนค้างคืนมากที่สุดจำนวน 5 คืน ฝากบ้านญาติ/บ้านเพื่อนนอนค้างคืนมากที่สุดคือ จำนวน 2 คืน ฝากในอุทยานแห่งชาตินอนค้างคืนมากที่สุดจำนวน 1 คืน นักท่องเที่ยวที่ไม่ได้ระบุที่พักอื่นๆ ส่วนใหญ่นอนค้างคืนมากที่สุดจำนวน 1 คืน และน้อยที่สุดคือ นอนค้างคืนจำนวน 5 คืน และมีนักท่องเที่ยวที่ไม่ฝากค้างแรมจำนวน เหตุผลที่ไม่ฝากค้างแรมของนักท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ไป-กลับสะดวก ระยะทางไม่ไกลและน้อยที่สุดคือ มาทำธุระ และไม่ระบุการฝากค้างแรม การวางแผนการเดินทางมาท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวชอบมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์มากที่สุดและน้อยที่สุดคือ แหล่งท่องเที่ยวเพื่อดูแลและรักษาสุขภาพเหตุผลที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุดคือ มาพักผ่อน และท่องเที่ยวทั่วๆ ไป และน้อยที่สุดคือ ฮันนีมูน และเที่ยวกลางคืนสถานบันเทิงนักท่องเที่ยวทราบข้อมูลจากแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์มากที่สุดมาจาก ญาติพี่น้องและน้อยที่สุด คือ หนังสือท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

เหตุผลที่นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยมีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียง วัฒนธรรมมีเอกลักษณ์และน่าสนใจ ประวัติศาสตร์ความเป็นมา น่าสนใจ และธรรมชาติสวยงาม มีเอกลักษณ์ ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เห็นด้วย ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวมีความดึงดูดใจ อาหารรสชาติดี สินค้า/ของที่ระลึกมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมีราคาไม่แพง ประชาชนมีน้ำใจ และอัธยาศัยดี ศิลปะ งานช่างน่าสนใจ สามารถพจญภัยได้ เทศกาล ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ และดึงดูดใจ ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เห็นด้วยปานกลาง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลาย สามารถใช้บัตรเครดิตในการใช้จ่ายสินค้าได้ สิ่งปลูกสร้างน่าสนใจ มีเอกลักษณ์ นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ไม่อึดอัดและวุ่นวาย สิ่งที่ดีหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ที่มีต่อการให้บริการในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับความพึงพอใจ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่/บุคลากรที่ให้บริการ อยู่ในระดับความพึงพอใจ ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก และโดยภาพรวมแล้วนักท่องเที่ยวพอใจต่อการมาใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก สิ่งที่ดีหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์มากที่สุดคือ ได้พักผ่อนในบรรยากาศที่ดีอากาศสดชื่นและคาดหวังเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเป็นมิตรมีความเป็นกันเองน้อยที่สุด

การสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการในจังหวัดแพร่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่ เป็นเพศชายและเพศหญิงในจำนวนที่เท่ากัน นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่ ช่วงอายุของนักท่องเที่ยว พบว่า อยู่ในช่วงอายุ 31 - 40 ปี มากที่สุด และน้อยที่สุดอยู่ในช่วงอายุไม่เกิน 20 ปี สถานะภาพของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่ พบว่า สถานะภาพแต่งงานแล้วมีมากที่สุด และไม่ระบุสถานะภาพมีน้อยที่สุด โดยอาชีพของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่ มากที่สุดคือ อาชีพพนักงานบริษัท และอาชีพที่มาท่องเที่ยวมีน้อยที่สุดคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุดอยู่ในเกณฑ์ช่วงมากกว่า 20,000 บาท และน้อยที่สุดคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 5,000 บาท แหล่งที่มา/ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยวมาจากภาคกลางมากที่สุด และน้อยที่สุดคือ ภาคอีสาน

การเคยมาเยือนหรือท่องเที่ยวจังหวัดแพร่ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยมาเที่ยวจังหวัดแพร่ จำนวนครั้งที่เคยมาท่องเที่ยวจังหวัดแพร่ มากที่สุดคือ เคยมาเที่ยว 1 ครั้งและน้อยที่สุดเคยมาแล้ว 5 ครั้ง ระยะเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ท่องเที่ยวมากที่สุดคือ 1 วัน และท่องเที่ยวมีน้อยที่สุดคือ 6 วัน ผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่มีผู้ร่วมเดินทางมาด้วยมากที่สุดคือ จำนวน 4 คน และร่วมเดินทางด้วยน้อยที่สุด คือ 8 -14 คน และไม่มีผู้ร่วมเดินทางรูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในจังหวัดแพร่มากที่สุดคือ นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเอง และน้อยที่สุด คือ ซื้อทัวร์มาท่องเที่ยว ประเภทของที่พักและจำนวนนักท่องเที่ยวที่พักราคาแพงที่สุดคือจำนวน 1 คืน พักรีสอร์ท/บังกะโลนอนค้างคืนมากที่สุด จำนวน 1 คืน พักที่เกสต์เฮาส์นอนค้างคืนมากที่สุดจำนวน 1 คืน พักบ้านญาติ/บ้านเพื่อนนอนค้างคืนมากที่สุดคือ จำนวน 2 คืน และพักในอุทยานแห่งชาตินอนค้างคืนมากที่สุดจำนวน 1 คืน เหตุผลที่ไม่พักราคาแพงของนักท่องเที่ยวมากที่สุดคือไป-กลับสะดวก ระยะทางไม่ไกลและน้อยที่สุดคือ ไม่ระบุการพักราคาแพง การวางแผนการเดินทางมาท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวชอบมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และโบราณสถานมากที่สุด และน้อยที่สุดคือ ท่องเที่ยวสังสรรค์และบันเทิง เหตุผลที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุดคือ พักผ่อน และท่องเที่ยวทั่วๆ ไป และน้อยที่สุดคือ สัมมนา นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่ ทราบข้อมูลจากแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่มากที่สุดมาจากญาติพี่น้อง และน้อยที่สุดคือ ตัวแทนการท่องเที่ยว/บริษัทท่องเที่ยว และสารคดีจากสื่อต่างๆ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

เหตุผลที่นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่ โดยมีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวมีความดึงดูดใจ แหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียง ประชาชนมีน้ำใจ และอัธยาศัยดี เทศกาลศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ และดึงดูดใจ ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เห็นด้วย ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลาย อาหารมีรสชาติที่ดี สินค้า/ของที่ระลึกมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว วัฒนธรรมมีเอกลักษณ์ที่น่าสนใจ ประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่น่าสนใจ ธรรมชาติสวยงาม มีเอกลักษณ์ สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และมีสิ่งปลูกสร้างน่าสนใจ มีเอกลักษณ์ ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เห็นด้วยปานกลาง ได้แก่ การท่องเที่ยวสามารถผจญภัยได้ ไม่อึดอัดและวุ่นวาย สามารถใช้บัตรเครดิตในการใช้จ่ายสินค้าได้ และ

ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมีราคาไม่แพง สิ่งที่น่าคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับความพึงพอใจ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่/บุคลากรที่ให้บริการ อยู่ในระดับความพึงพอใจ ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ อยู่ในระดับความพึงพอใจ และโดยรวมแล้วนักท่องเที่ยวพอใจต่อการมาใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดแพร่ อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก สิ่งที่น่าคาดหวังที่ได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่มากที่สุดคือ ความสมบูรณ์ และความสวยงามของธรรมชาติ และได้พักผ่อนในบรรยากาศที่ดีอากาศสดชื่น และคาดหวังอื่นๆ น้อยที่สุด

การสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการในจังหวัดน่าน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ช่วงอายุของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในน่าน พบว่า อยู่ในช่วงอายุ 31 - 40 ปี มากที่สุด และช่วงอายุที่เข้ามาเที่ยวน้อยที่สุดอยู่ในช่วงอายุไม่เกิน 20 ปี สถานะภาพของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน พบว่า สถานะภาพโสดมีมากที่สุด และน้อยที่สุดคือ ไม่ระบุสถานภาพ โดยอาชีพของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านมากที่สุดคือ อาชีพพนักงานบริษัท และอาชีพที่เข้ามาเที่ยวน้อยที่สุดคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุดอยู่ในเกณฑ์ช่วงมากกว่า 20,000 บาท และรายได้เฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 5,001 - 10,000 บาท แหล่งที่มา/ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวมาจากภาคกลางมากที่สุด และน้อยที่สุดคือภาคตะวันตก

การเคยมาเยือนหรือท่องเที่ยวจังหวัดน่าน พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่เคยมาเที่ยวจังหวัดน่าน จำนวนครั้งที่เคยมาท่องเที่ยวจังหวัดน่าน มากที่สุดคือ เคยมา 1 ครั้ง และน้อยที่สุดเคยมา 10 ครั้งขึ้นไป ระยะเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ท่องเที่ยวมากที่สุดคือ 3 วัน และระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวน้อยที่สุดคือ 6 วัน และ 7 วัน ผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านมีผู้ร่วมเดินทางมาด้วยมากที่สุดคือ นักท่องเที่ยวไม่ระบุจำนวนผู้ร่วมเดินทางมาด้วย และร่วมเดินทางด้วยน้อยที่สุดคือ 7 คน รูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในจังหวัดน่านมากที่สุด คือ นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเอง และน้อยที่สุดคือ นักท่องเที่ยวไม่แจ้งรูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านประเภทของที่พักและจำนวนนักท่องเที่ยวที่พักราคา คั้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่แจ้งรายละเอียดจำนวนวันเข้าพัก คือ นักท่องเที่ยวพักรวมมากที่สุด แต่นักท่องเที่ยวที่พักราคา คั้นที่โรงแรมส่วนใหญ่ไม่ระบุจำนวนวันที่เข้าพัก การพักที่รีสอร์ท/บังกะโล จำนวนวันเข้าพักค้ำคั้นนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่แจ้งรายละเอียดจำนวนวันเข้าพักมากที่สุด การพักที่เกสต์เฮาส์ จำนวนวันเข้าพักค้ำคั้นนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่แจ้งรายละเอียดจำนวนวันเข้าพักมากที่สุด การพักบ้านญาติ/บ้านเพื่อน จำนวนวันเข้าพักค้ำคั้นนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่แจ้งรายละเอียดจำนวนวันเข้าพักมากที่สุด และการพักในอุทยานแห่งชาติ จำนวนวันเข้าพักค้ำคั้นนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่แจ้งรายละเอียดจำนวนวันเข้าพักมากที่สุด เหตุผลที่ไม่พักราคา คั้นของนักท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ไป-กลับสะดวก ระยะเวลาไม่ไกล และน้อยที่สุดคือ นักท่องเที่ยวไม่ระบุเหตุผลที่ไม่พักราคา คั้น การวางแผนการเดินทางมาท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวชอบมาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากที่สุด และ

น้อยที่สุดคือ ท่องเที่ยวอื่น ๆ เหตุผลที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดน่าน มากที่สุดคือ ท่องเที่ยวทั่วไปและน้อยที่สุดคือ ฮันนีมูน นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ทราบข้อมูลจากแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดน่านมากที่สุดจากคือ เอกสาร/แผ่นพับ และน้อยที่สุดคือ ตัวแทนการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

เหตุผลที่นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน โดยมีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลาย วัฒนธรรมมีเอกลักษณ์ และน่าสนใจ ธรรมชาติสวยงาม มีเอกลักษณ์ ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เห็นด้วย ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวมีความดึงดูดใจ แหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียง อาหารรสชาติดี สินค้า/ของที่ระลึกมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ประชาชนมีน้ำใจ และอัธยาศัยดี ประวัติศาสตร์ความเป็นมาน่าสนใจ ศิลปะ งานช่างน่าสนใจ เทศกาล ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ และดึงดูดใจ นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ไม้โอ๊คและวุ้นววย ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เห็นด้วยปานกลาง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมีราคาไม่แพง สามารถใช้บัตรเครดิตในการใช้จ่ายสินค้าได้ สิ่งปลูกสร้างน่าสนใจ และนักท่องเที่ยวสามารถพจญภัยได้ สิ่งที่คาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวที่มีต่อ การให้บริการในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับความพึงพอใจ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่/บุคลากรที่ให้บริการ อยู่ในระดับความพึงพอใจ ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ อยู่ในระดับความพึงพอใจ และโดยรวมแล้วนักท่องเที่ยวพอใจต่อการมาใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดน่าน อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก สิ่งที่คาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวในจังหวัดน่านมากที่สุด คือ ได้พักผ่อนในบรรยากาศที่ดีอากาศสดชื่น และคาดหวังอื่นๆ น้อยที่สุด

จากโครงการวิจัย “การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกษตร ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่านในเขตภาคเหนือ” พบว่าอุปทานของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน มีดังต่อไปนี้

การสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อการบริการในจังหวัดอุดรดิตถ์

ผู้ประกอบการในจังหวัดอุดรดิตถ์ประกอบธุรกิจร้านอาหารมากที่สุด และประกอบธุรกิจสปา น้อยที่สุด จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อนักท่องเที่ยวที่ใช้จ่ายสินค้า/บริการต่อการมาท่องเที่ยว 1 ครั้ง นักท่องเที่ยวจะใช้จ่ายประมาณ 4,001-6,000 บาท มากที่สุด และใช้จ่ายประมาณ 8,001-10,000 บาท น้อยที่สุด สินค้า/บริการที่นักท่องเที่ยวสอบถามเพิ่มเติมมากที่สุด คือ ของฝาก/ของที่ระลึก และนักท่องเที่ยวสอบถามถึงน้อยที่สุดคือ ไกด์นำเที่ยว ช่วงวันในสัปดาห์ที่นักท่องเที่ยวมาอุดหนุนสินค้า/บริการมากที่สุดคือ ในช่วงวันหยุดนักขัตฤกษ์ และช่วงวันที่นักท่องเที่ยวมาอุดหนุนสินค้า/บริการน้อยที่สุด คือ วันทำงาน (วันจันทร์-ศุกร์) ช่วงเดือนที่นักท่องเที่ยวมาอุดหนุนสินค้า/บริการมากที่สุดคือ เดือนธันวาคม และช่วงเดือนที่นักท่องเที่ยวมาอุดหนุนสินค้า/บริการน้อยที่สุด คือ ช่วงเดือนมิถุนายน และกันยายน

การสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อการบริการในจังหวัดแพร่

ผู้ประกอบการในจังหวัดแพร่ประกอบธุรกิจร้านอาหารมากที่สุด และประกอบธุรกิจอื่นๆ น้อยที่สุด จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อนักท่องเที่ยวที่ใช้จ่ายสินค้า/บริการต่อการมาท่องเที่ยว 1 ครั้ง นักท่องเที่ยวจะใช้จ่ายประมาณ 2,000-4,000 บาท มากที่สุด และใช้จ่ายประมาณ มากกว่า 10,000 บาท น้อยที่สุด สินค้า/บริการที่นักท่องเที่ยวสอบถามเพิ่มเติมมากที่สุด คือ ของฝาก/ของที่ระลึก และนักท่องเที่ยวสอบถามถึงน้อยที่สุดคือ สถานบันเทิง ช่วงวันในสัปดาห์ที่นักท่องเที่ยวมาอุดหนุนสินค้า/บริการมากที่สุดคือ ในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ (วันเสาร์-อาทิตย์) และช่วงวันที่นักท่องเที่ยวมาอุดหนุนสินค้า/บริการน้อยที่สุดคือ วันทำงาน (วันจันทร์-ศุกร์) ช่วงเดือนที่นักท่องเที่ยวมาอุดหนุนสินค้า/บริการมากที่สุดคือ ในช่วงเดือนธันวาคม และช่วงเดือนที่นักท่องเที่ยวมาอุดหนุนสินค้า/บริการน้อยที่สุด คือ เดือนมิถุนายน

การสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อการบริการในจังหวัดน่าน

ผู้ประกอบการในจังหวัดน่านประกอบธุรกิจร้านอาหารมากที่สุด และประกอบธุรกิจนวดแผนโบราณ น้อยที่สุด จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อนักท่องเที่ยวที่ใช้จ่ายสินค้า/บริการต่อการมาท่องเที่ยว 1 ครั้ง นักท่องเที่ยวจะใช้จ่ายประมาณ 2,000-4,000 บาท มากที่สุด และใช้จ่ายประมาณ มากกว่า 10,000 บาท น้อยที่สุด สินค้า/บริการที่นักท่องเที่ยวสอบถามเพิ่มเติมมากที่สุด คือ ร้านอาหารพื้นบ้านของจังหวัดน่าน และนักท่องเที่ยวสอบถามถึงน้อยที่สุดคือ สปา ช่วงวันในสัปดาห์ที่นักท่องเที่ยวมาอุดหนุนสินค้า/บริการมากที่สุดคือ ในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ (วันเสาร์-อาทิตย์) และช่วงวันที่นักท่องเที่ยวมาอุดหนุนสินค้า/บริการน้อยที่สุด คือ วันทำงาน (วันจันทร์-ศุกร์) ช่วงเดือนที่นักท่องเที่ยวมาอุดหนุนสินค้า/บริการมากที่สุดคือ เดือนธันวาคม และช่วงเดือนที่นักท่องเที่ยวมาอุดหนุนสินค้า/บริการน้อยที่สุด คือ เดือนกรกฎาคม

จากโครงการวิจัย “การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกษตร ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ในจังหวัดอุตรดิตถ์ แพร่ และน่านในเขตภาคเหนือ” พบว่าเส้นทางการแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอุตรดิตถ์ แพร่ และน่าน มีดังต่อไปนี้

เส้นทางการท่องเที่ยวในจังหวัดอุตรดิตถ์

วันเดียวเที่ยวอุตรดิตถ์

“กินปลาเขื่อน ล่องเรือแพแกมแท่นธรรมชาติ”

08.00-09.30 น.

- เดินทางไปบ่อเหล็กน้ำพี้ (ตำบลน้ำพี้ อำเภอลำปาง จังหวัดอุตรดิตถ์ ประมาณ 56 กิโลเมตร) เป็นเหมืองแร่เหล็กน้ำพี้ชั้นดี หาได้แห่งเดียวในประเทศไทยเป็นแร่ที่มีคุณภาพดีนำมาตีเป็นมิต มีความคมมากและเชื่อกันว่ามือนาภาพความศักดิ์สิทธิ์ในตัว มีสินค้าของที่ระลึกจำหน่าย เช่น มิตหรือดาบเหล็กน้ำพี้ และวัตถุมงคลต่าง ๆ ปัจจุบันแร่เหล็กน้ำพี้และเหล็กน้ำพี้ ถือได้ว่าเป็นวัตถุมงคล

อันเป็นสิริมงคล แก่ผู้ที่มีไว้ครอบครองเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้น พระเครื่องที่สร้างด้วยว่านหรือผง ลูกประคำที่ใช้ห้อยคอ มีการนำเอาผงแร่เหล็กน้ำพี้เป็นส่วนผสมเพื่อความเป็นสิริมงคล

09.30-11.00 น.

- ชมวนอุทยานต้นสักใหญ่ ภายในมีต้นสักใหญ่ พบเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2470 มีอายุราว 1,500 ปี เส้นรอบวง 1,007 เซนติเมตร ป่าธรรมชาติ บริเวณวนอุทยานต้นสักใหญ่สภาพป่าธรรมชาติโดยทั่วไป สภาพดี ประกอบด้วยป่าเต็งรัง ไม้รัง ไม้เพียง ไม้พลอง เป็นองค์ประกอบและป่าเบญจพรรณ ประกอบด้วย ไม้ประดู่แดง แดง มะค่าโมง พะยอม ป่าธรรมชาติดังกล่าวปรากฏตามเนินเขาสูงๆ ต่ำๆ สลับกันไปเป็นทิวทัศน์สวยงามมาก

11.00-13.00 น.

- เดินทางไปเที่ยวชมและพักรับประทานอาหารกลางวัน เชื่อนดิน ช่องเขาขาด บ้านท่าปลาหรือบ้านท่าเรือ ตำบลท่าปลา เป็นหมู่บ้านริมทะเลสาบ ตั้งอยู่หมู่ 9 บ้านท่าเรือ เป็นท่าเรือสำหรับขนถ่ายปลา และมีแพสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการจะล่องแพเที่ยวชมอ่างเก็บน้ำ และทะเลสาบเหนือเขื่อนสิริกิติ์ ทั้งแบบค้างคืนหรือเข้าไปเย็นกลับ มีอาหารพร้อมบริการนักท่องเที่ยว เช่น ปลาเผา ปลาทอดคั๊ง ซึ่งเป็นปลาที่มีชื่อของเขื่อนดิน ปลากระต๊อบ ปลากระบาน ปลาอีตัก ปลาสาวย รวมถึงกุ้งก้ามกราม และอาหารเมนูปลาชนิดต่างๆ สามารถติดต่อได้ที่ เกษณีแพทัวร์ และแพลงแจ๊จ หากนักท่องเที่ยวต้องการนั่งเรือไปชมวิถีชีวิตการจับปลาของชาวบ้านจะมีเรือเล็กมารับนักท่องเที่ยวไปตามจุดต่าง ๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถที่จะหาซื้อปลาที่จับได้สดๆ และสามารถนำกลับมาทำเป็นอาหารได้

13.00-18.00 น.

- นั่งเรือหางยาว ณ เขื่อนดินช่องเขาขาด บ้านท่าเรือ อำเภอท่าปลา ชมหมู่บ้านชาวประมงดูการเลี้ยงปลาในกระชังตามพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
- เดินทางโดยรถยนต์ไปเขื่อนสิริกิติ์ ตำบลผาเลือด
- นั่งเรื่อน่านน้ำ ไปสักการะวัดเจติยกลางน้ำ
- ชมทัศนียภาพกลางอ่างเก็บน้ำเขื่อนสิริกิติ์ชมพระอาทิตย์ตกดิน ทัศนียภาพบนสันเขื่อนสิริกิติ์

18.00 น.

- เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

ภาพที่ 3 เส้นทางวันเดียวเที่ยวอุดรดิตถ์

ท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ 2 วัน 1 คืน
 “แอว์ลัปลแล ผอว์ฒนธรรมงามตา ชิมผลไม้เลิศรส”

วันแรก

08.00-12.00 น.

- เดินทางไปอำเภอลัปลแล
- ช้จักรยานชมสวนผลไม้ และลิ้มรสชาติผลไม้ที่สุกตามฤดูกาลเช่น ลางสาต ทุเรียนหลงลัปลแลและหลินลัปลแล ที่สวนผลไม้บนภูเขา หรือที่เรียกว่า “ภูเขากินได้”

12.00-15.30 น.

- รัปลประทานอาหารกลางวัน และเล่นน้ำที่ น้ำตกแม่พูล

15.30-16.30 น.

- ชมการทอผ้าพื้นเมือง ผ้าซิ่นตีนจก ช้อสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านและอาหารพื้นเมือง ที่ร้าน ม่อนลัปลแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลัปลแล

16.30-17.30 น.

- ชมวิถีชีวิตการผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น การจารหนังสือบนใบลาน การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผลไม้ เช่น กลั้วยกวน ทุเรียนกวน ลูกดาวเชื่อมกระป๋อง และการทำไม้กวาดตองกง

18.00น.

- รัปลประทานอาหารเย็นร้านอาหารพื้นเมืองในอำเภอลัปลแล หรือครัวป่าแฉล้ม ทางเข้าประตูเมืองลัปลแล อำเภอลัปลแล จังหวัดอุดรดิตถ์
- เดินทางกลับสู่ที่พัก อำเภอลัปลแล

09.00-12.00 น.

- เดินทางไปนมัสการและทำบุญชมสถาปัตยกรรมของวัดพระบรมธาตุทุ่งยั้งวัดพระยืนพุทธบาทยุคล และวัดพระแท่นศิลาอาสน์

12.00-13.00 น.

- รับประทานอาหารกลางวันแบบอาหารพื้นเมืองของชาวลับแล ที่ ร้าน ม่อนลับแล

13.00-17.00 น.

- เดินทางไป ตลาดหัวดงและน้ำตกแม่พูล

17.00-18.00 น.

- ชื้อของฝากและสักการะอนุสาวรีย์ศรีพนมมาศก่อนเดินทางกลับ

18.00น.

- รับประทานอาหารเย็นร้านอาหารพื้นเมืองในอำเภอลับแล หรือครัวป่าแฉล้ม ทางเข้าประตูเมืองลับแล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
- เดินทางกลับสู่ที่พัก อำเภอลับแล

วันที่สอง

05.00-09.00 น.

- ออกเดินทางไปยังจุดผ่านชายแดนภูคู้ (เปิดทำการทุกวันตั้งแต่เวลา 06.00-20.00 น. โดยเฉพาะในวันศุกร์และวันเสาร์จะมีตลาดนัดแลกเปลี่ยนสินค้าชาวไทยและชาวลาว)

09.00-12.00 น.

- เดินทางไปเขื่อนดิน ช่องเขาขาด บ้านท่าปลาหรือบ้านท่าเรือ ตำบลท่าปลา

12.00-18.00 น.

- พักรับประทานอาหารกลางวัน และเดินทางไปเที่ยวชม เขื่อนดิน ช่องเขาขาด บ้านท่าปลาหรือบ้านท่าเรือ ตำบลท่าปลา
- นั่งเรือหางยาว ภายในเขื่อนดินช่องเขาขาด บ้านท่าเรือ อำเภอท่าปลา ชมหมู่บ้านชาวประมง
- ชมวนอุทยานต้นสักใหญ่ ภายในมีต้นสักใหญ่ พบเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2470 มีอายุราว 1,500 ปี
- เดินทางโดยรถยนต์ไปเขื่อนสิริกิติ์ ตำบลผาเสียด
- นั่งเรื่อน่านน้ำ ไปสักการะวัดเจติยกลางน้ำ ทะเลสาบสุริยัน-จันทร์ทากลางเขื่อนสิริกิติ์
- ชมทัศนียภาพกลางอ่างเก็บน้ำเขื่อนสิริกิติ์ชมพระอาทิตย์ตกดิน ทัศนียภาพบนสันเขื่อนสิริกิติ์

18.00 น.

- รับประทานอาหารเย็นและพักที่เขื่อนสิริกิติ์

เส้นทางท่องเที่ยวเที่ยวในจังหวัดแพร่

วันเดียวเที่ยวจังหวัดแพร่ “ม่วนใจ๋เมืองแพร่”

08.00- 09.00 น.

- สักการะพระเจดีย์มิ่งเมือง ชมพระคัมภีร์ปักไหม ณ วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร

09.00- 10.00 น.

- ชมคุ้มเจ้าหลวงเมืองแพร่

10.00- 11.00 น.

- ชม บ้านวงศ์บุรี หรือ คุ้มวงศ์บุรี เรือนไม้โบราณสิกุลหลายอายุร้อยปี หรือที่หลาย ๆ คนเรียกว่า "บ้านสี่ชมพู"
- บ้านวงศ์บุรี

11.00- 12.00 น.

- เที่ยวชมวัดหลวง และพิพิธภัณฑวัดหลวงจังหวัดแพร่ วิหารด้านในมีพระเจ้าแสนหลวง พระพุทธรูปขนาดใหญ่ประทับนั่งปางสมาธิสร้างโดยศิลปะ ล้านนาผสมกับสุโขทัย สถาปัตยกรรมหลวงอยู่ในสภาพสมบูรณ์เนื่องจากได้รับ การบูรณะปฏิสังขรณ์มาตลอด

12.00-13.00น.

- รับประทานอาหารกลางวัน ในเมืองแพร่ เช่น ร้านขนมจีนขยุ้ม ครั้วภูมิไทย ครั้วยมหอม (รร.แม่ยมพาเลส) ร้านปั้นใจ ร้านข้าวซอยเจ้เล็ก นครแพร่คอฟฟี่ช็อป

13.00-15.00น.

- ชม บ้านประทับใจ หรือ บ้านเสาร้อยต้น

15.00น.

- แวะตลาดหัวดงอำเภอเด่นชัย ซื้อของฝากและเดินทางกลับ
- ตลาดหัวดง ตลาดรวมเฟอร์นิเจอร์ที่ทำจากไม้ โดยเฉพาะไม้สักที่มีคุณภาพของจังหวัดแพร่

13.00-14.00น.

- สัมผัสบรรยากาศ ถ้ำผานางคอย

14.00-15.00น.

- ชมพระธาตุพระลอ และอุทยานลิลิตพระลอ เป็นตำนานที่โด่งดังของเมืองแพร่สร้างขึ้นเป็นอนุสรณ์เพื่อระลึกถึงความรัก อมตะของพระลอแห่งนครแมนสรวงและพระเพื่อน-พระแพง แห่งเมืองสรอง

15.00-16.00น.

- เที่ยวชมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วนอุทยานแพะเมืองผี

16.00-17.00น.

- ชื้อของฝาก ตลาดทุ่งไ้ร้าง

17.00-18.00น.

- เดินทางกลับที่พัก และรับประทานอาหารเย็นในตัวเมืองแพร่

วันที่สอง

08.00- 09.00น.

- เดินทางไปสวนหินมหาราช กลุ่มก้อนหินนี้ตั้งเรียงรายอยู่ท่ามกลางป่าเต็งรัง ตรงบริเวณทางเข้าที่ทำการอุทยานแห่งชาติดอยผากลอง

09.00- 10.00น.

- เที่ยวชม พิพิธภัณฑิ์โกมลผ้าโบราณ

10.00- 12.00น.

- ชม พิพิธภัณฑิ์โบราณ วัดสะแล่ง จังหวัดแพร่

12.00-13.00น.

- รับประทานอาหารกลางวัน ที่ อ่าเภอลอง จังหวัดแพร่ ร้านกาแฟแห่งระเบิด หรืออาหารทั่วไปของร้าน ลาบจินดา ร้านชั้นฟาวเวอร์ ร้านครัวลาววัลย์ ร้านโพธิ์ทอง ร้านครัวอ๊อด เป็นต้น

13.00-14.30น.

- ชม บ่อน้ำพุร้อนแม่จอก

14.30-16.00น.

- เล่นน้ำตกแม่เก็งหลวง และแม่เก็งน้อย

16.00-17.00น.

- นมัสการ วัดพระธาตุสุโทนมงคลคีรี เป็นวัดที่สวยงามตามลักษณะของสถาปัตยกรรมล้านนาแบบผสมผสาน

17.00น.

- เดินทางกลับพร้อมซื้อของฝาก

16.00-17.00น.

- นมัสการ วัดพระธาตุสุโทนมงคลคีรี

17.00-18.00น.

- เดินทางกลับที่พัก และรับประทานอาหารเย็นในตัวเมืองแพร่

วันที่สอง

08.00- 09.00 น.

- สักการะ พระธาตุช่อแฮ เป็นพระธาตุประจำคนเกิดปีชวด และเป็นพระธาตุประจำเมืองแพร่

09.00- 10.00 น.

- สักการะ พระธาตุจอมแจ้ง และพระธาตุดอยเล็ง เพื่อความเป็นสิริมงคล
- พระธาตุจอมแจ้ง เดิมเรียกว่า พระธาตุจวนแจ้ง

10.00- 11.00 น.

- พระธาตุดอยเล็ง เป็นปูชนียสถานสำคัญอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดแพร่ ตั้งอยู่บนภูเขาสูง ในตำบลช่อแฮ อำเภอเมืองแพร่

11.00- 12.00 น.

- เดินทางไป น้ำตกเชิงทอง (ห้วยมุ่น)

12.00-13.00 น.

- เดินทางสู่อ่างเก็บน้ำแม่ถาง (รับประทานอาหารกลางวันพร้อมล่องแพ)
- ชมทัศนียภาพโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ถาง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ พร้อมรับประทานอาหารกลางวัน ท่ามกลางบรรยากาศสายน้ำและขุนเขา

13.00-15.00 น.

- สัมผัสบรรยากาศ ถ้ำผานางคอย

15.00-16.00 น.

- เที่ยวชมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วนอุทยานแพะเมืองผี

16.00-17.00 น.

- ซื่อของฝาก ตลาดทุ่งไ้ย้ง เป็นแหล่งขายสินค้าพื้นเมืองของจังหวัดแพร่ ที่มีผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ขึ้นชื่อมาก ได้แก่ ผ้าหม้อฮ่อม

17.00-18.00น.

- เดินทางกลับที่พัก และรับประทานอาหารเย็นในตัวเมืองแพร่

วันที่สาม

08.00- 09.30 น.

- เดินทางสู่ วัดจอมสวรรค์ และวัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร

- วัดจอมสวรรค์ สร้างแบบสถาปัตยกรรมพม่า
- สักการะพระเจดีย์มิ่งเมือง ชมพระคัมภีร์ปักไหม ณ วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร

09.30-11.00น.

- เที่ยวชมคุ้มเจ้าหลวงเมืองแพร่
- ชม บ้านวงศ์บุรี หรือ คุ้มวงศ์บุรี เรือนไม้โบราณสิกุลหลายอายุร้อยปี หรือที่หลาย ๆ คนเรียกว่า "บ้านสี่ชมพู"

11.00-12.00 น.

- เที่ยวชมวัดหลวง และพิพิธภัณฑ์วัดหลวงจังหวัดแพร่
- นมัสการ วัดพระนอน เป็นวัดโบราณสถานที่มียาอายุนับพันปี สร้างด้วยศิลปะแบบผสมผสานถึงสามยุค คือ เชียงแสน สุโขทัย และอยุธยาตอนปลาย

12.00-13.00น.

- รับประทานอาหารกลางวัน ในเมืองแพร่ เช่น ร้านขนมจีนขี้มูม ครั้วภูมิไทย ครั้วยมหอม (รร.แม่ยมพาเลส) ร้านปั้นใจ ร้านข้าวซอยเจ๊เล็ก นครแพร่คอฟฟี่ชอป

13.00-15.00น.

- ชม บ้านประทับใจ หรือ บ้านเสาร้อยต้น

15.00น.

- แวะตลาดหัวดงอำเภอเด่นชัย ซื้อของฝาก
- ตลาดหัวดง ตลาดรวมเฟอร์นิเจอร์ที่ทำจากไม้ โดยเฉพาะไม้สักที่มีคุณภาพของจังหวัดแพร่
- เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

ภาพที่ 8 เส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดแพร่ 3 วัน 2 คืน

เส้นทางท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน

เส้นทางวันเดียวเที่ยวจังหวัดน่าน “เที่ยวน่าน เมืองเก่าที่มีชีวิต”

05.30-07.00 น.

- ตื่นเช้าเพื่อรับแสงแรกของวันใหม่ ชมพระอาทิตย์ขึ้น ณ อุทยานแห่งชาติดอยภูคา
- ชมต้นชมพูภูคา (*Bretschneidera sinensi*) พันธุ์ไม้ที่ได้ชื่อว่าหายากที่สุดในโลกชนิดหนึ่ง

07.00-11.00 น.

- เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวลงจากอุทยานแห่งชาติดอยภูคา ไปยังอำเภอเฉลิมพระเกียรติ
- เดินทางไปยังอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ชมตลาดขายแดนบ้านห้วยโก๋น

11.00-12.00 น.

- เดินทางไป อำเภอบ่อเกลือ

12.00 - 13.00 น.

- รับประทานอาหารกลางวันที่ บ่อเกลือวิวรีสอร์ท และชม บ่อเกลือสินเธาว์ บนภูเขาที่ อำเภอ บ่อเกลือ จังหวัดน่าน

13.00 - 15.00 น.

- ชมวิหารไทลื้องามๆ ที่อำเภอปัว วัดต้นแหลง และ อำเภอเชียงกลาง วิหารที่ วัดหนองแดง มี ศิลปะวัตถุช่างในท้องถิ่น

15.00-17.00 น.

- ชม อนุสาวรีย์วีรกรรม พลเรือน ตำรวจ ทหาร และพิพิธภัณฑ์ทหารทุ่งช้าง สร้างขึ้นเพื่อรำลึกถึง วีรชน ผู้พลีชีพเพื่อปกป้องแผ่นดินไทย

17.00 น.

- เดินทางกลับพร้อมแวะซื้อของฝาก เช่น มะไฟ ส้มลีหลง เครื่องเงิน ผ้าทอมือขึ้นตีนจกขึ้นมัดหมี่ขึ้น ลายน้ำไหล เป็นต้น

ภาพที่ 9 เส้นทางวันเดียวเที่ยวจังหวัดน่าน

ท่องเที่ยวจังหวัดน่าน 2 วัน 1 คืน
“แ่ววดอย นอนนับดาว”

วันแรก

06.00 - 08.00 น.

- เดินทางจากจังหวัดน่าน ถึง อุทยานแห่งชาติศรีน่าน เที้ยวยังผาซู้ ชมสายเสาธงที่ยาวที่สุดในโลก

09.00 - 12.00 น.

- รับประทานอาหารเช้า ณ ระเบียบห้องอาหารอุทยานศรีน่าน
- ผาซู้ เป็นจุดชมพระอาทิตย์ขึ้น

13.00 - 16.00 น.

- ผาหัวสิงห์ เป็นหน้าผามีรูปร่างเหมือนสิโตนอนหมอบหันหน้าไปทางทิศตะวันออกสามารถมองเห็นทิวทัศน์ได้ 360 องศา ทิศเหนือมองเห็นตัวอำเภอเวียงสา ทิศใต้มองเห็นทิวเขาเป็นแนวยาว ทิศตะวันออกมองเห็นผาซู้ แม่น้ำน่าน ทิศตะวันตกมองเห็นตัวอำเภอนาน้อย เกือบทั้งหมด และเป็นจุดชมพระอาทิตย์ตกที่สวยงามอีกจุดหนึ่ง มีเส้นทาง เดินสำรวจ ธรรมชาติ ให้ผู้รักการปีนป่ายและการผจญภัยได้

18.00 น.

- นอนพัก ณ ดอยเสมอดาว มีบ้านพักและลานกางเต็นท์สัมผัสความหนาวเย็นและโรแมนติก ขึ้นชมทะเลหมอกเหนือลำน้ำน่าน ที่ดอยเสมอดาวเป็นจุดชมทะเลหมอกที่งดงามแห่งหนึ่งของเมืองไทยเป็นพื้นที่ที่มีลานกว้างบนสันเขา เหมาะสำหรับกางมุ้งชมพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก

วันที่สอง

08.00-10.00 น.

- เดินทางไปอุทยานแห่งชาติขุนสถาน

10.00-12.00 น.

- ชมความงามของดอกพญาเสือโคร่ง หรือ ซากุระเมืองไทย ที่เบ่งบานชมพุดตลอดทั้งดอย นอกจากนี้จะมีหญ้าหอม ที่นักท่องเที่ยวนิยมไปสัมผัสกลิ่นหอมชื่นใจของดอกหญ้า

12.00-13.00 น.

- รับประทานอาหารกลางวัน ที่ อุทยานแห่งชาติขุนสถาน

13.00-15.00 น.

- เที่ยวชมสวนสตรอเบอร์รี่ พร้อมชมผลิตภัณฑ์สตรอเบอร์รี่แปรรูป ที่ไร่สตรอเบอร์รี่แม่โจ้ 55 ซึ่งอยู่ข้างถนนห่างจากอุทยานขุนสถานไปไม่กี่กิโลเมตร ที่บ้านแสนสุข ตำบลสันทะ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ทำเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปลูกแบบเป็นขั้นบันไดลดหลั่นกันตามไหล่เขา ให้นักท่องเที่ยวได้เก็บภาพความสวยงาม โดยมีฉากหลังเป็นไร่สตรอเบอร์รี่ และให้ขึ้นไปเลือกเก็บผลสตรอเบอร์รี่ได้เองบนไร่ นอกจากนี้ ยังมีสินค้าของกลุ่มชาวเขาเผ่าม้งวางขายให้ได้เลือกซื้อทั้งผ้าพันคอ กระเป๋าปักมือ และของป่า รวมทั้งบริการชุดชาวเขาเผ่าม้งให้ยืมใส่ถ่ายรูป

16.00 น.

- เดินทางกลับพร้อมแวะซื้อของฝาก

ภาพที่ 10 เส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดน่าน 2 วัน 1 คืน

ท่องเที่ยวจังหวัดน่าน 3 วัน 2 คืน

“ผ่อวัฒนธรรม แอ่วน่าน นานน่าน”

วันแรก

08.00- 09.30 น.

- ชมสถาปัตยกรรมและจิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถทรงจัตุรมุขวัดภูมินทร์ วัดใหญ่ใจกลางเมืองของชาวจังหวัดน่าน ภาพจิตรกรรมหรือ “ฮูปแต้ม” เป็นชาดกในพุทธศาสนาและวิถีชีวิตของคนเมืองในสมัยก่อน

09.30 - 10.00 น.

- วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร (วัดหลวงกลางเวียง) พระอารามหลวง อำเภอเมืองน่าน นมัสการเจดีย์ช้างล้อมทรงสุโขทัย ไหว้พระพุทธรูปทองคำปางลีลา

10.00 - 10.30 น.

- วัดหัวข่วง อำเภอเมืองน่าน มีวิหารที่สวยงาม ปัจจุบันเป็นอาคารทรงจั่ว เด่นที่หน้าบันประดับลวดลายไม้จำหลักรูปพรรณพฤกษาอย่างประณีต และสวยงาม ชุ่มประตุนหน้าต่างประดับลายปูนปั้นรูปใบผักกาดอันเป็นศิลปะแบบตะวันตก เป็นวิหารฝีมือช่างเมืองน่าน ที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง นอกจากนี้ในวัดยังมีหอไตรเก่า คล้ายวิหาร แต่มีขนาดเล็ก และทรงสูง หน้าบันและฝาผนังประดับลายแกะสลักสวยงาม ตั้งอยู่ใกล้องค์เจดีย์

10.30 - 12.00 น.

- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติน่าน อำเภอเมืองน่าน ตั้งอยู่ภายในบริเวณคุ้มของอดีตเจ้าผู้ครองนครน่าน ที่เรียกว่า "หอคำ"

12.00-13.00 น.

- รับประทานอาหารกลางวัน ในอำเภอเมืองน่าน ได้แก่ ขนมจีนน้ำเงี้ยวป่าวันดา สวนอาหารสะเนียง ร้านอาหารบ่อน้ำ คร้าวเหือนหอม เป็นต้น

13.00-14.00 น.

- วัดสวนตาล อำเภอเมืองน่าน สร้างขึ้นโดยพระนางปทุมมาวดีชายาของพญาภูซัง เจ้าผู้ครองนครน่าน เมื่อราว พ.ศ.1955

14.00-16.00 น.

- วัดพระธาตุเขาน้อย นมัสการพระธาตุเก่าแก่ ทางรถขึ้นเขาถึงตัววัด เมื่อขึ้นไปยืนบนยอดเขา จะมองเห็นทิวทัศน์เมืองน่านได้อย่างชัดเจน ด้วยความเป็นวัดที่อยู่บนเขาสูง จึงเป็นจุดชมทิวทัศน์ที่สวยงาม ตรงลานปูนมีพระพุทธรูปปางลีลาองค์ใหญ่ คือ พระพุทธมหาอุดมมงคลนันทบุรีศรีเมืองน่าน สร้างเมื่อปี พ.ศ.2542 ถือเป็นจุดเดียวที่เห็นเมืองน่านจากมุมสูง เราจะเห็นขุนเขาน้อยใหญ่ ตั้งตระหง่านโอบล้อมเมืองน่านเป็นฉากหลัง จุดนี้ยังแสดงให้เห็นชัดถึงลักษณะการตั้งเมืองของทางภาคเหนือที่มักเลือกทำเลที่ตั้งบนที่ราบลุ่มและหุบเขา

16.00-17.00 น.

- วัดพระธาตุแช่แห้ง พระอารามหลวง อำเภอภูเพียง มาถึงเมืองน่าน ถ้าไม่ได้มานมัสการ ถือว่ามาไม่ถึงเมืองน่าน นมัสการเจดีย์วัดพระธาตุแช่แห้งเป็นพระธาตุที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นพระธาตุประจำปีเถาะ ตามคติการไหว้พระธาตุตามปีนักษัตรของชาวล้านนา

18.00 น.

- เดินทางกลับที่พัก อำเภอเมืองน่าน
- รับประทานอาหารเย็น ในอำเภอเมืองน่าน

วันที่สอง

08.00-10.00 น.

- ชมหอศิลป์ริมน่าน เป็นที่รวบรวมและจัดแสดงนิทรรศการผลงานของศิลปินไทยก่อตั้งและดำเนินการโดยศิลปินชาวน่าน

10.00-12.00 น.

- ออกเดินทางไปอำเภอท่าวังผา
- วัดหนองบัวเป็นวัดที่เก่าแก่ประจำหมู่บ้านหนองบัว ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่านอยู่ท่ามกลางหมู่บ้านไทยลื้อ วัดแห่งนี้ เป็นอีกหนึ่งผลงานทางสถาปัตยกรรม และจิตรกรรม ชิ้นเอกของเมืองน่าน

- สามารถเที่ยวชมบ้านหนองบัว เป็นแหล่งทอผ้าพื้นเมืองที่เลื่องชื่อ และซื้อของฝากได้ เช่น ไก่ เป็นสำหรับแม่บ้าน คนไทลื้อสมัยรุ่นปู่ย่าตายาย นำไก่อมาปรุงอาหาร คือ การทำห่อนึ่งไก่(ห่อหมกไก่) ไก่ยี่ (สำหรับเลี้ยงสัตว์) และคั่วไก่นั้น สืบทอดกันมาเรื่อยๆ ซึ่งไก่นั้นถือเป็นอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ทำให้มีสุขภาพที่แข็งแรงและอายุยืน ต่อมากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองบัว จึงเกิดความคิดที่จะนำมาแปรรูปเพื่อจำหน่ายหลายอย่าง เช่น ไก่แผ่น (สำหรับแผ่นทรงเครื่อง) ข้าวตังหน้าไก่ น้ำพริกไก่ คูกี้ไก่ ฯลฯ เป็นรายได้เสริมแก่ครอบครัวและอนุรักษ์อาหารพื้นเมืองให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย

12.00-13.00 น.

- รับประทานอาหารกลางวัน ร้านอาหารในอำเภอท่าวังผา

13.00-14.00 น.

- ชมวัดต้นแหลง เป็นวัดโบราณไทยล้านนาสันนิษฐานว่าสร้างประมาณ พ.ศ. 2127 วิหารทรงตะคุ่มหลังคาลาดต่ำ ซ้อน 3 ชั้น ลักษณะเดียวกับบ้านเรือนแบบเดิมของชาวไทลื้อแถบสิบสองปันนากายใน มีผนังเจาะช่องหน้าต่างเล็กๆ เพื่อป้องกันอากาศหนาวเย็น ประตูทางเข้าตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก เพื่อให้แสงแรกของวันสาดส่องมาต้ององค์พระประธานและเพื่อให้พุทธศาสนิกชนที่เข้ามาในวิหารมุ่งความสนใจไปที่องค์พระประธาน

14.00-17.00 น.

- น้ำตกศิลาเพชร ตั้งอยู่ที่ บ้านป่าตอง ตำบลศิลาเพชร อำเภอปัว จังหวัดน่าน

17.00 น.

- เดินทางไปที่พัก ณ อุทยานแห่งชาติดอยภูคาตำบลภูคา อำเภอปัว จังหวัดน่าน

วันที่สาม

05.30-10.00 น.

- ชมพระอาทิตย์ขึ้น ณ อุทยานแห่งชาติดอยภูคา สถานที่น่าสนใจในอุทยานฯ ได้แก่ ถ้ำผาแดง, ถ้ำผาผึ้ง และยังมีน้ำตกและลำธารขนาดใหญ่ภายในถ้ำอีกด้วย, ถ้ำผาซ้อง เป็นถ้ำขนาดกลางบริเวณปากถ้ำจะมีขนาดเล็ก ภายในถ้ำจะมีหินงอกหินย้อย และลำธารไหลผ่าน
- จุดเด่นของอุทยานแห่งชาติดอยภูคา คือ การได้มาชมต้นชมพูภูคา (*Bretschneidera sinensi*) พันธุ์ไม้ที่ได้ชื่อว่าหายากที่สุดในโลกชนิดหนึ่ง เคยพบในมณฑลยูนนานของจีน ก่อนจะสูญพันธุ์ไป และมีการค้นพบอีกครั้งในประเทศไทยที่ดอยภูคา จังหวัดน่าน

10.00-12.00 น.

- ออกเดินทางไปอำเภอป่อเกลือ

12.00-13.00 น.

- รับประทานอาหารกลางวัน ที่ ป่อเกลือวิวิธธรรม

13.00-15.00 น.

- ชม บ่อเกลือสินเธาว์ และกรรมวิธีทำเกลือสินเธาว์แบบโบราณบนภูเขา

15.00 น.

- เดินทางกลับและแวะซื้อของฝาก

ภาพที่ 11 เส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดน่าน 3 วัน 2 คืน

เส้นทางการท่องเที่ยวใหม่

เส้นทางการท่องเที่ยวใหม่ในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน คือ “เส้นทางเกลือ-ไทยวน” ที่มีความเชื่อมโยงกับ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณี และศิลปวัฒนธรรมของชาวเกลือ-ไทยวนทั้ง 3 จังหวัดไว้ด้วยกัน เปรียบเสมือนศูนย์รวมของชาวเกลือ-ไทยวน ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน มีสถานที่ท่องเที่ยว ดังนี้

จังหวัดอุดรดิตถ์ มีเส้นทางเกลือ-ไทยวน ได้แก่

1. วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง หรือ วัดพระบรมธาตุ (วัดไทยวน) เป็นวัดโบราณประดิษฐานพระมหาธาตุประจำเมืองทุ่งยั้ง เป็นเมืองโบราณตั้งแต่สมัยก่อนสุโขทัย สถาปัตยกรรมภายในวัดเป็นแบบสุโขทัยผสมไทยวน วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง มีการจัดให้มีงานประเพณีสลากกัณฑ์ ซึ่งเป็นประเพณีของชาวล้านนา ในวันแรม 8 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปี ในวันนี้มีการจัดแสดงพุทธประวัติตอนถวายพระเพลิงพระบรมศพด้วย หรือที่เรียกว่า

วัน “อัฐมีบูชา” มีการจำลองเหตุการณ์ย้อนไปเมื่อครั้งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระบรมศาสดา เสด็จดับขันธปรินิพพาน การถวายพระเพลิง พระพุทธสรีระ จำลอง จัดสร้างจิตกาธาน พระเมรุมาศ เหมือนจริง และมีการถวายพระเพลิงจริง ซึ่งพุทธศาสนิกชนหลายๆ คนที่เข้าร่วมพิธี ต่างก็ร้องไห้เสียใจกับการจากไปของพระบรมศาสดา ดูเหมือนได้เข้าเฝ้าพระบรมศพของพระบรมศาสดาจริงๆ ซึ่งถือว่าเป็นพิธีที่ยิ่งใหญ่และมีการจัดพิธีแบบนี้แห่งเดียวในโลก

2. ผ้าทอไทยวน (ฝ้ายกมุก) ถือเป็นงานช่างฝีมือดั้งเดิมที่มีลักษณะและเอกลักษณ์พิเศษเฉพาะตัว เป็นศิลปะการทอผ้าแบบหนึ่งของกลุ่มวัฒนธรรมไทยวน และกลุ่มวัฒนธรรมไทพวน นิยมทอกันในภาคเหนือเพื่อทำตัวซิ่น เรียกว่า “ซิ่นมุก” ที่มีความละเอียดอ่อนวิจิตรงดงาม ทั้งทางด้านการเลือกใช้สีเส้น และความงดงามของลวดลายที่ประณีต

เส้นทางท่องเที่ยวใหม่ในจังหวัดอุตรดิตถ์

เส้นทางวันเดียวเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์

“เที่ยวไทยวน เมืองฝ้ายกมุก”

09.00 - 12.00 น.

- เดินทางไปตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล
- นมัสการหลวงพ่อดำในวิหาร พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองทุ่งยั้ง
- ชมองค์พระบรมธาตุทรงลังกาอันศักดิ์สิทธิ์
- ชมสถาปัตยกรรมของวัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง (วัดไทยวน) ชมภาพจิตรกรรมฝาผนังหน้าอุโบสถหรือวิหาร

12.00 - 13.00 น.

- รับประทานอาหารกลางวันร้านอาหารพื้นเมืองในอำเภอลับแล หรือครัวป่าแฉล้ม ทางเข้าประตูเมืองลับแล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
- ชิมอาหารพื้นเมืองของชาวลับแล อาทิเช่น ข้าวแคบ หมี่พัน ข้าวพันผัก ของทอดลับแล

13.00 - 15.00 น.

- เดินทางไปยังตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล
- ชมศิลปะการทอผ้าพื้นเมืองฝ้ายซิ่นมุก (ฝ้ายกมุก) ของกลุ่มวัฒนธรรมไทยวน มีลวดลายที่ประณีตและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชาวไทยวน

15.00 น.

- แวะซื้อของฝากจากผลิตภัณฑ์ผ้าซิ่นมุก (ฝ้ายกมุก) เช่น ผ้าห่มหัวเก็บ ผ้าเช็ดหน้า ย่อม ผ้าซิ่นชนิดต่าง ๆ (ตัวซิ่น) ผ้าสบู่ ตุ๊ก ผ้าปกหัวนาศ เป็นต้น
- เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

จังหวัดแพร่ มีเส้นทางไถลื้อ-ไทยวน ได้แก่

1. พิพิธภัณฑ์ (สมาคมไถลื้อแห่งประเทศไทย สาขาแพร่) เป็นที่จัดเก็บของเก่า ๆ ที่ชาวไถลื้อหรือชาวไถลื้อใช้ในครัวเรือนและใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งยังมีภาพถ่ายเก่า ๆ ของชุมชนบ้านถิ่นที่จัดเก็บไว้ในความทรงจำไว้ให้ลูกหลานชาวไถลื้อ และคนทั่วไปได้ศึกษาถึงไถลื้อในอดีต

2. ประเพณีปีใหม่ไถลื้อ (โหมิ่นอ๊ก โหมิ่นใจ) จัดขึ้นในวันที่ 12 เมษายน ภายในงานมีการแข่งขันก่อเจดีย์ทราย การบรรเลงดนตรีพื้นบ้านตามแบบฉบับชาวไถลื้อ ขบวนแห่ของหมู่บ้านต่าง ๆ ที่จะนำเอาเอกลักษณ์ของไถลื้อมาตกแต่งขบวนแห่ของตัวเอง เป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์ของชาวไถลื้อในตำบลบ้านถิ่นที่มีความงดงามทางวัฒนธรรมของไถลื้อ โดยชาวไถลื้อที่มาร่วมงานร่วมกันแต่งชุดไถลื้อ

3. พระธาตุถิ่นแกนหลวง เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวไถลื้อเมืองแพร่ ที่มาสักการะพระธาตุถิ่นแกนหลวง วัดพระธาตุถิ่นแกนหลวง (วัดหลวงสีขาว) ตั้งอยู่บนดอยสูงเด่นท่ามกลางธรรมชาติและขุนเขาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดแพร่ ที่นักท่องเที่ยวต้องมาสักการะบูชาและสัมผัสกับบรรยากาศและวัฒนธรรมของคนไถลื้อ (ไถลื้อ) คนเผ่าที่มีความรักและหวงแหนในชาติพันธุ์ไถลื้อ และเป็นชุมชนไถลื้อแห่งแรกและแห่งเดียวของจังหวัดแพร่

เส้นทางการท่องเที่ยวใหม่ในจังหวัดแพร่

เส้นทางวันเดียวเที่ยวจังหวัดแพร่ “โหมิ่นอ๊ก โหมิ่นใจ วัฒนธรรมชาวไถลื้อ”

09.00 - 12.00 น.

- เดินทางไปตำบลบ้านถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
- นมัสการพระธาตุถิ่นแกนหลวง พร้อมชมบรรยากาศบนดอยสูงเด่นท่ามกลางธรรมชาติและขุนเขา

12.00 - 13.00 น.

- รับประทานอาหารกลางวัน ในเมืองแพร่ เช่น ร้านขนมจีนขยุ้ม ครัวภูมิไทย ครัวหม่อม (รร.แม่ยม พาเลส) ร้านปิ่นใจ ร้านข้าวซอยเจ็เล็ก นครแพร่คอฟฟี่ชอป

13.00-15.00 น.

- ชมพิพิธภัณฑ์ (สมาคมไถลื้อแห่งประเทศไทย สาขาแพร่) ที่เก็บรวบรวมเรื่องราว วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชาวไถลื้อ (ไถลื้อ)
- ชมหมู่บ้านไถลื้อในตำบลบ้านถิ่น ศึกษาวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไถลื้อ
- ชมการทอผ้าพื้นเมืองผ้าซิ่นลายน้ำไหล วัฒนธรรมชาวไถลื้อ มีลวดลายที่ประณีตและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชาวไถลื้อ

15.00 น.

- ซื้อของฝาก ตลาดทุ่งไธ้ง เป็นแหล่งขายสินค้าพื้นเมืองของจังหวัดแพร่ ที่มีผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ขึ้นชื่อมาก ได้แก่ ผ้าม่อฮ่อม ผ้าซิ่นลายน้ำไหล
- เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

จังหวัดน่าน มีเส้นทางทอผ้า-ไทยวน ได้แก่

1. วัดหนองบัว (วัดทอผ้า) วัดหนองบัวเป็นวัดที่เก่าแก่ประจำหมู่บ้านหนองบัว ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน วิหารหนองบัวเป็นสถาปัตยกรรมไทยล้านนา และศาสนศิลป์ของชาวทอผ้าที่สวยงาม สมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งซึ่งหาได้ยากมากในสมัยนี้ พระวิหารหนองบัวแห่งนี้ยังมีจิตรกรรมฝาผนังแบบโบราณที่สวยงาม

2. เอือนทอผ้าแม่เก่า (บ้านทอผ้า) เป็นสถานที่แสดงการสาธิตการทอผ้าพื้นเมือง และ ผ้าตีนจก หรือ ผ้าซิ่นลายน้ำไหลที่สวยงาม นับเป็นหัตถกรรมที่ตกทอดมาหลายยุคหลายสมัย นอกจากนี้บนเรือนทอผ้ายังมีการจัดแสดงสภาพความเป็นอยู่ ข้าวของเครื่องใช้ โดยจำลองสภาพความเป็นจริงในการใช้งาน ไม่ว่าจะเป็นร้านน้ำ ห้องนอน ฯลฯ ไว้ให้ผู้ผ่านไปมาได้เยี่ยมชมและศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของชาวทอผ้าในอดีต

3. วัดหนองแดง สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2330 โดยชาวทอผ้าร่วมกับชาวไทพวน วัดเป็นลักษณะสถาปัตยกรรมแบบทอผ้าสร้างมากกว่า 200 ปี ภายในวัดมีลานกว้างร่มรื่น ซ่อฟ้าพระอุโบสถสลักรูปนกหัสดีลิงค์ (ศีรษะเป็นช้าง ตัวเป็นหงส์) มีความเป็นเอกลักษณ์ที่น่าயกย่องของชาวทอผ้า ลักษณะของซ่อฟ้าจะเกิดจากความนับถือหงส์และช้างที่ชาวทอผ้าถือว่าเป็นสัตว์ชั้นสูงมาจากสรวงสวรรค์ ช่างจึงนำเอาลักษณะรูปแบบของช้างและหงส์มารวมเป็นตัวเดียวกัน โดยให้ส่วนศีรษะเป็นช้างส่วนตัวเป็นหงส์ แกะด้วยไม้สักทอง เชิงชายประดับไม้ฉลุลายน้ำหยาด ซึ่งเป็นลวดลายเฉพาะของชาวทอผ้า องค์พระประดิษฐานบนฐานชุกชี เรียกว่า "นาคบัลลังก์"

จิตรกรรมฝาผนัง ด้านหลังของฐานชุกชีที่ก่อเป็นอิฐเรียงทรงสูงเป็นผนัง จะมีรูปเขียนเป็นจิตรกรรมเกี่ยวกับเรื่องพระโพธิสัตว์ และเรื่องทศชาติชาดก นำศึกษาติดตาม เพราะเป็นลักษณะพิเศษของงานสถาปัตยกรรมพื้นบ้านแบบทอผ้าที่น่าสนใจ

เส้นทางการท่องเที่ยวใหม่ในจังหวัดน่าน

เส้นทางวันเดียวเที่ยวจังหวัดน่าน

“แอ่วเมืองน่าน ชมวัดทอผ้า”

09.00 - 12.00 น.

- เดินทางไปตำบลเปือ อำเภอยังกลาง จังหวัดน่าน
- วัดหนองแดง ชมสถาปัตยกรรมพื้นบ้านแบบทอผ้า มากกว่า 200 ปี ที่มีความเป็นเอกลักษณ์น่ายกย่องของชาวทอผ้า
- ชมจิตรกรรมฝาผนัง เกี่ยวกับเรื่องพระโพธิสัตว์และเรื่องทศชาติชาดก

12.00 - 13.00 น.

- รับประทานอาหารกลางวัน ร้านอาหารในอำเภอท่าวังผา

13.00-15.00 น.

- เดินทางไปตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

- วัดหนองบัวเป็นวัดที่เก่าแก่ประจำหมู่บ้านหนองบัว ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่านอยู่ท่ามกลางหมู่บ้านไทยลื้อ วัดแห่งนี้ เป็นอีกหนึ่งผลงานทางสถาปัตยกรรม ศาสนศิลป์ของชาวไทลื้อ และจิตรกรรมฝาผนังโบราณ ชิ้นเอกของเมืองน่าน ณ พระวิหาร วัดหนองบัว
- ชมเขื่อนไทลื้อมะเก่า (บ้านไทลื้อ) เป็นสถานที่แสดงการสาธิตการทอผ้าพื้นเมือง และ ผ้าตีนจก หรือ ผ้าซิ่นลายน้ำไหลที่สวยงาม
- สามารถเที่ยวชมบ้านหมูบ้านหนองบัว เป็นแหล่งทอผ้าพื้นเมืองที่เลื่องชื่อ และชื่อของฝากได้ เช่น ไก่ เป็นสาหร่ายแม่น้ำน่าน คนไทลื้อสมัยรุ่นปู่ตายาย นำไถมาปรุงอาหาร คือ การทำห่อนึ่งไก่ (ห่อหมก ไก่) ไก่ยี่ (สาหร่ายเลิศรส) และคั่วไก่นั้น สืบทอดกันมาเรื่อยๆ ซึ่งไก่นั้นถือเป็นอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ทำให้มีสุขภาพที่แข็งแรงและอายุยืน ต่อมากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองบัว จึงเกิดความคิดที่จะนำมาแปรรูปเพื่อจำหน่ายหลายอย่าง เช่น ไก่แผ่น (สาหร่ายแผ่นทรงเครื่อง) ข้าวตังหน้าไก่ น้ำพริกไก่ คู่กั๊กไก่ ฯลฯ เป็นรายได้เสริมแก่ครอบครัวและอนุรักษ์อาหารพื้นเมืองให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย

15.00 น.

- ชื่อของฝาก ตลาดทุ่งไธ้ง เป็นแหล่งขายสินค้าพื้นเมืองของจังหวัดแพร่ ที่มีผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ซินชื่อมาก ได้แก่ ผ้าม่อฮ่อม ผ้าซิ่นลายน้ำไหล
- เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

สรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้านการจัดการท่องเที่ยว

การจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนพร้อมทั้งการพัฒนาสินค้าและบริการ ปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวส่งเสริมการตลาดเชิงรุก ให้มีการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และจัดทำเอกสารการวิจัยด้านท่องเที่ยว

ด้านศักยภาพการท่องเที่ยว

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน ภาครัฐภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวตลอดทั้งปี ส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยวให้กับผู้ประกอบการรายเล็กควบคุมคุณภาพการบริการนักท่องเที่ยวให้เกิดมาตรฐาน ความปลอดภัย เพื่อเป็นการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนโดยมีหน่วยงานทะเบียนด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ ช่วยจัดทำใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว ใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ให้กับประชาชนผู้ที่สนใจ

ด้านแผนการตลาดการท่องเที่ยว

แผนการตลาดการท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวในประเทศ ให้เป็นไปตามกรอบนโยบายและกลยุทธ์ที่กำหนด เช่น ปฏิทินการท่องเที่ยว

ประจำปีของแต่ละจังหวัด เป็นต้น จัดทำแผนการจัดเตรียมสินค้าการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความต้องการของตลาดตลอดจนการส่งเสริมการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินงาน พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการวิจัยด้านการตลาดการท่องเที่ยว และแสวงหาทิศทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อการวิจัยด้านการตลาดการท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนร่วมของทางภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลที่จะเกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงานด้านการตลาด และการส่งเสริมการท่องเที่ยว

จากการศึกษาภาคสนามและการประชุมกลุ่มย่อยของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังนี้

เส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ 3 เส้นทาง ประกอบด้วย วันเดียวเที่ยวลับแล แอ่วลับแล ผ่อวัฒนธรรมงามตา ชิมผลไม้เลิศรส (ท่องเที่ยวอุดรดิตถ์ 2 วัน 1 คืน) ชมโบราณสถาน เขื่อนวัดเก่า เล่าเรื่องเมืองท่าเหนือ (ท่องเที่ยวอุดรดิตถ์ 3 วัน 2 คืน) เส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดแพร่ 3 เส้นทาง ประกอบด้วย วันเดียวเที่ยวแพร่ ท่องเที่ยวเมืองแพร่ 2 วัน 1 คืน ท่องเที่ยวเมืองแพร่ 3 วัน 2 คืน เส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดน่าน 3 เส้นทาง วันเดียวเที่ยวน่าน ท่องเที่ยวเมืองน่าน 2 วัน 1 คืน ท่องเที่ยวเมืองน่าน 3 วัน 2 คืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- การส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- ส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยวให้ผู้ประกอบการรายเล็กร่วมกับทางภาครัฐ และภาคเอกชน เช่น จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการในเรื่องของการลงทุนด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น
- การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของแต่ละจังหวัด
- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ โดยร่วมมือกับภาครัฐ ภาคประชาชน และหน่วยงานการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง
- การพัฒนาสินค้า การบริการ และปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในแต่ละจังหวัด
- การพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ เช่น การสื่อสาร การบริการ การจัดการ การใช้ภาษาอังกฤษ
- หน่วยงานทะเบียนด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น ใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว ใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์
- ภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวภายในจังหวัดตลอดทั้งปี
- ควบคุมคุณภาพการบริการให้เกิดมาตรฐาน และความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว โดยร่วมมือกับตำรวจท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด

- การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ประกอบการในการจัดทำ การวิจัยด้านท่องเที่ยว ได้แก่ พฤติกรรมนักท่องเที่ยว ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว การตลาด การประชาสัมพันธ์ การบริการ และการร้องเรียน
- การจัดทำแผนจัดเตรียมสินค้าการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความต้องการของตลาด ตลอดจนการส่งเสริมการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินงาน
- การจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวในประเทศ ให้เป็นไปตามกรอบนโยบาย และ กลยุทธ์ที่กำหนด เช่น ปฏิทินการท่องเที่ยวประจำปีของแต่ละจังหวัด เป็นต้น
- การสร้างเครือข่ายการวิจัยด้านการตลาดการท่องเที่ยว และแสวงหาทิศทางในการส่งเสริม การท่องเที่ยว เพื่อการวิจัยด้านการตลาดการท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนร่วมของทาง ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลที่จะเกิด ประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงานด้านการตลาด และการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ข้อเสนอกลยุทธ์การพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้กับประเทศค่อนข้างมาก กระตุ้นให้เกิดผลดีในรูปการ ผลิตสินค้าพื้นเมือง สินค้าของที่ระลึก ตลอดจนบริการของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น ทำให้มีการสร้าง งาน สร้างอาชีพทั้งทางตรงและทางอ้อม อีกทั้งเป็นอุตสาหกรรมช่วยสนับสนุนฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี การละเล่น ที่เป็นมรดกตกทอดกันมานานของคนไทย ดังนั้นการให้ความสำคัญเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ทั้ง ทางด้านการจัดการ การวางแผน นโยบายต่าง ๆ เพื่อให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น และจากการศึกษาสามารถ กำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การท่องเที่ยวของพัฒนาจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน ได้ 3 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันตลาดเชิงรุกทั้งในและต่างประเทศ

- 1.1 จัดทำสื่อการขายที่มุ่งเน้นคุณภาพสินค้าและความหลากหลายให้ตรงกลุ่มเป้าหมายด้าน การตลาดท่องเที่ยวตามภารกิจยุทธศาสตร์
- 1.2 สร้างโอกาสในการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
- 1.3 การเพิ่มประสิทธิภาพสื่อส่งเสริมการตลาด
- 1.4 ส่งเสริมการถ่ายทำภาพยนตร์สั้นเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้จังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน เป็น Gateway ในการท่องเที่ยวประเทศเพื่อนบ้าน

- 2.1 นำเสนอสินค้าทางการท่องเที่ยวในลักษณะ Combined Destination ทั้งโดยภาคเอกชนและกรอบความร่วมมือของภาครัฐ (ทางบก, ทางอากาศ)
 - 2.2 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงทางบกกับทางประเทศเพื่อนบ้าน
 - 2.3 ส่งเสริมความร่วมมือทางการท่องเที่ยวภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ
- กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาระบบสารสนเทศ
- 3.1 ระบบสารสนเทศด้านการตลาดและพัฒนา
 - 3.1.1 ปรับปรุงเว็บไซต์ให้เป็น Portal Site เพื่อเพิ่มช่องทางให้บริการ 2 ลักษณะ คือ E-commerce และ B to B
 - 3.1.2 การจัดทำ social network ได้แก่ Facebook และ Instagram
 - 3.1.3 จัดทำฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยว
 - 3.2 ระบบสารสนเทศด้านการบริหาร
 - 3.2.1 จัดทำระบบ Excellent Center ที่เป็นศูนย์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อการวางแผนอ้างอิงและบริการประชาชน
 - 3.2.2 จัดทำระบบฐานข้อมูลและสื่อประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว เผยแพร่ประชาชนและนักท่องเที่ยวทั่วโลก
 - 3.2.3 สร้างระบบเครือข่ายเพื่อเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานต่างๆทั้งภายในและภายนอก
 - 3.2.4 พัฒนาระบบบูรณาการข้อมูลทางการท่องเที่ยวระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้

- กลยุทธ์ที่ 1 สร้างพัฒนาฟื้นฟูและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว
- 1.1 สร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่เป็น Magnet และเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายใน จังหวัด กลุ่มจังหวัด ภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน
 - 1.2 ฟื้นฟู อนุรักษ์ และพัฒนาเพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเดิมที่มีศักยภาพให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักตามประเภทสินค้าการท่องเที่ยว
 - 1.3 ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการดูแล รักษา และบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตามศักยภาพและโอกาส
- กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ
- 2.1 ส่งเสริมให้ชุมชนและประชาชนสามารถพัฒนาและบริหารธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจและวิสาหกิจชุมชน
 - 2.2 สร้างและบูรณาการระบบพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ให้มีคุณภาพมาตรฐานสากลเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในภูมิภาค

- 2.3 เพิ่มปริมาณและคุณภาพของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ฯ ทั้งในและต่างประเทศ
- 2.4 สนับสนุนและสร้างมาตรฐานสินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดโลก

กลยุทธ์ที่ 3 เพิ่มมาตรฐานการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

- 3.1 เพิ่มประสิทธิภาพของภาครัฐในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในการผ่านเข้าออกประเทศไทย
- 3.2 ประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการอำนวยความสะดวกการผ่านแดน ได้แก่ ด้านกฎบัตร จังหวัดอุดรธานี ด่านห้วยโก๋น จังหวัดน่าน
- 3.3 จัดให้มีระบบบริการข้อมูลข่าวสารที่เข้าถึงได้ง่ายและสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
- 3.4 ปรับปรุงและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานให้ได้มาตรฐานสากลในแหล่งท่องเที่ยว
- 3.5 การปรับปรุงระบบขนส่ง และการเชื่อมโยงเส้นทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวระดับนานาชาติ ภูมิภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนามาตรฐานการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

- 4.1 พัฒนาระบบอำนวยความสะดวกและเพิ่มขีดความสามารถให้บริการของภาครัฐเกี่ยวกับความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
- 4.2 ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมบริการที่เป็นธรรมและแก้ไขปัญหาการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว
- 4.3 จัดทำมาตรฐานความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และให้มีการบังคับใช้อย่างทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 เพิ่มขีดความสามารถของกระทรวงฯ เพื่อให้เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

- 1.1 ปรับโครงสร้าง บทบาท ภารกิจของหน่วยงานภายในกระทรวงฯ ให้สามารถปฏิบัติภารกิจตามนโยบายรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพและมาตรฐาน
- 1.2 พัฒนาทักษะและขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ให้สามารถปฏิบัติภารกิจตามยุทธศาสตร์ฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมาตรฐาน
- 1.3 พัฒนาระบบบริหารจัดการภายในของกระทรวง
- 1.4 สร้างระบบการวางแผน จัดการงบประมาณ และติดตามประเมินผลของหน่วยงานตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในทุกระดับ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนในต่างประเทศและต่างประเทศ

- 2.1 พัฒนาสมรรถนะและศักยภาพในการกำหนด ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และแนวคิดริเริ่ม ในด้านการท่องเที่ยวทุกระดับ
- 2.2 พัฒนากลไกเพื่อรองรับความร่วมมือการท่องเที่ยวในระดับพหุภาค และทวิภาคีให้เกิดผลในเชิงปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง
- 2.3 ให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นแกนกลางในการบูรณาการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับกลุ่มจังหวัดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 3 การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว

- 3.1 จัดให้มีการศึกษา ทบทวน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว ทั้งทางตรงและทางอ้อมในเชิงบูรณาการอย่างต่อเนื่อง
- 3.2 ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการออกข้อบังคับต่างๆ ที่ส่งเสริม สนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 3.3 ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว มีความรู้และเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ด้านการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแผนการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

ตาราง 1 ปฏิทินการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
งานพระยาพิชัยดาบหัก และงานกาชาด												
งานมนัสการหลวงพ่อดโต และมหรหรมของดีเมือง พิชัย												
งานมนัสการพระแท่น ศิลาอาสน์												
งานเทศกาลวันกระเทียม												
ประเพณีสงกรานต์												
ประเพณีแห่ผ้าขึ้นโรง												
ประเพณีถวายพระเพลิง พระบรมศพพระพุทธเจ้า (วันอัฐมีบูชา)												
พิธีบายศรีสู่ขวัญวันผลไม้												

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
อุปคุต								■				
งานสองมหาวีรบุรุษเมืองแพร์									■			
เมืองแห่งชัยชนะ (Lanna Civilization Gate)									■			
งานประเพณีจุลจลิน										■		
ประเพณียี่เป็ง											■	
ประเพณีตากธรรม												■

ตาราง 3 ปฏิทินการท่องเที่ยวจังหวัดน่าน

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ประเพณีขึ้นพระธาตุ	■	■	■									
เทศกาลผ่อดอกกุศาคา		■	■									
ประเพณีปีใหม่เมือง				■								
ประเพณีนมัสการพระธาตุเขาน้อย					■							
Green Season						■	■	■				
เทศกาลโลกของกว้าง									■	■		
งานแข่งเรือประเพณีฉลองงาช้างดำ										■	■	
งานตานก๋วยสลาก งานกาชาด เทศกาลงานสัมพันธ์												■

การจัดการทรัพยากรมนุษย์เพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร์ และน่าน

จากการศึกษาปัญหาทางด้านทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร์ และน่าน พบว่า สภาพภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยวขาดการดูแลจากคนในท้องถิ่น มีการถางป่าเพื่อปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา การทำไร่เลื่อนลอย การตัดไม้ทำลายป่า เพื่อทำการเกษตรซึ่งทำให้พื้นที่ป่าไม้ลดลงเกิดภัยทางธรรมชาติ เพราะคนในชุมชนที่ไม่เห็นคุณค่าของทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว ขาดการอนุรักษ์ ขาดจิตสำนึกในการรักษาป่า และระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยว การกระทำเหล่านี้เป็นผลทำให้เกิดภัยทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม เป็นต้น และเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวจึงทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมมากกว่าเดิม โดยเฉพาะการทิ้งขยะไม่เป็นที่ เส้นทางเดินเท้ามาแหล่งท่องเที่ยวยังมีเส้นทางที่ยากลำบากในบาง

พื้นที่ มีเส้นทางคดเคี้ยวและไม่ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยว ค่าเครื่องบินมีราคาแพง ไม่มีการจัดการจราจรในตัวเมืองช่วงเทศกาลท่องเที่ยว บริการให้รถเช่ามีน้อยมาก สถานที่จอดรถก็ยังมีน้อย ป้ายบอกทางมีจำนวนน้อยและไม่ชัดเจนทำให้ยากแก่การเดินทางไปท่องเที่ยว อีกทั้งการโฆษณาประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดไม่ชัดเจน ข้อมูลในเอกสารแผ่นพับ ไม่มีการปรับปรุงข้อมูลใหม่ๆ หรือสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เพราะขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดโดยตรง ไม่มีการประชุมระหว่างหัวหน้าชุมชนเพื่อหาแนวทางรองรับนักท่องเที่ยว หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงขาดการประสานงาน การบูรณาการ และเชื่อมโยงซึ่งกันและกันส่งผลให้ผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยว ความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว (อาหารและที่พัก) คุณภาพ/ราคาของสินค้า อาหาร และบริการไม่คงที่ เช่น ค่าบริการของห้องพัก ในช่วงเทศกาลจึงมีราคาที่สูง เพราะระบบการจัดการจากรัฐ และเอกชนไม่ชัดเจน

นอกจากนี้ การจัดการสินค้า/บริการ ไม่มีการโฆษณาสินค้าจากหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพในการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น สินค้าพื้นเมือง ผ้าบ้านเมือง เครื่องเงิน งานตีเหล็ก เป็นต้น อีกทั้งผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน เช่น เฟอร์นิเจอร์ไม้สัก สุราพื้นบ้าน ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างถูกต้อง ของที่ระลึกผลิตภัณฑ์ของฝากจึงยังมีน้อย เพราะชุมชนไม่มีแหล่งจำหน่ายสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และยิ่งขาดของฝาก ของที่ระลึกที่โดดเด่น และมีเอกลักษณ์ เนื่องจาก สภาวะเศรษฐกิจ ปัญหาความไม่แน่นอนในการเมืองไทย และทางภาครัฐมีการควบคุมเอกชนมาก/เอกชนไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนส่งผลให้นโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวขาดความต่อเนื่อง (ปัญหาทางการเมือง) การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจึงไม่ต่อเนื่อง และอีกประเด็นสำคัญที่เป็นปัญหาสำหรับด้านทรัพยากรมนุษย์ในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่านคือ การจะเข้าสู่ระบบ AEC (อาเซียน) ซึ่งจะต้องมีการใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารเป็นหลัก แต่การท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่านนี้ยังไม่ได้มีการพัฒนาบริการสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติเกี่ยวกับภาษาและบริการ และไม่มีมีคณาจารย์ตามสถานที่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพราะการบริหารการท่องเที่ยวยังมีเป้าหมายไม่ชัดเจน ประเทศเพื่อนบ้านจึงมีการพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการแข่งขันทางการท่องเที่ยวมากขึ้น และการจัดเก็บภาษีที่ซับซ้อน และไม่ชัดเจน มีผลเสียต่อผู้ประกอบการทำให้จำนวนผู้ประกอบการลดลงเนื่องจากการขาดทุน

จากปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน ดังนี้ จัดการฝึกอบรมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้กับผู้ประกอบการ ในเรื่อง การบริหารการตลาดและการจัดการการท่องเที่ยว การเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว (ร้านอาหาร/ที่พัก) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้า/ผลิตภัณฑ์ ของฝาก/ของที่ระลึก เป็นต้น รวมถึงการบรรยายให้ผู้ประกอบการคำนึงถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดของตนเอง สิ่งที่สำคัญจะได้รับจากการฝึกอบรมในครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการประหยัดเวลาในการลองผิดลองถูกในการพัฒนากิจการ มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน และสามารถนำสิ่งที่อบรมไปปรับปรุง/ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการตลาดและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน

ความเชื่อมโยงของผลการวิจัย

จากการศึกษาศักยภาพและมูลค่าของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวต่อการสร้างรายได้ของจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน ในเขตภาคเหนือ เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนการศึกษาอุปสงค์และอุปทานของการท่องเที่ยว เพื่อกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการด้านการตลาดท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน ผลการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน พบว่า ทั้ง 3 จังหวัด มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้แทบทุกรูปแบบ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เหล่านี้ มีความพร้อมต่อการรองรับนักท่องเที่ยว มีทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ ศิลปวัฒนธรรมสถาปัตยกรรมโบราณสถานและแหล่งธรรมชาติที่บริสุทธิ์สวยงาม มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน แต่ยังมีจุดอ่อนทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ การเดินทางไม่สะดวก ป้ายบอกทางไม่ชัดเจน ไม่มีเจ้าหน้าที่ให้บริการข้อมูล และขาดศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้จังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัดแต่ละปีน้อย เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ทางภาคเหนือ

จากการสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน พบว่า นักท่องเที่ยวเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงเพียงเล็กน้อย ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 31-40 ปี มีสถานภาพแต่งงานแล้ว มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท รายได้เฉลี่ยมากกว่า 20,000 บาท/เดือน เดินทางมาด้วยตนเองจากทางภาคกลาง โดยเลือกพักที่โรงแรมหรือบ้านญาติ แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยม ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ส่วนเหตุผลที่นักท่องเที่ยวเลือกที่จะมาท่องเที่ยว 3 จังหวัด คือ มาเพื่อพักผ่อนและท่องเที่ยวทุกๆ ไป ทราบข้อมูลการท่องเที่ยวมาจากญาติพี่น้องและแผนพับ และโดยรวมแล้วนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน

จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจ ร้านอาหาร ที่พัก ร้านขายของ ร้านให้เช่า และสปา โดยมีความคิดเห็นว่า นักท่องเที่ยวจะใช้จ่ายประมาณ 2,001-6,000 บาท/การท่องเที่ยว 1 ครั้ง สินค้า/บริการที่นักท่องเที่ยวสอบถามเพิ่มเติม คือ ของฝาก/ของที่ระลึก สถานที่ช้อปปิ้ง เดินเที่ยวซื้อของ ร้านอาหารพื้นเมือง และไกด์นำเที่ยว และนักท่องเที่ยวจะมาอุดหนุนสินค้า/บริการมากที่สุดคือ พืชจักายาน ธันวาคม มกราคม และกุมภาพันธ์ ที่ตรงกับวันหยุดนักขัตฤกษ์ และวันหยุดสุดสัปดาห์

จากการวิเคราะห์ SWOT ของจังหวัดอุดรดิตถ์ แพร่ และน่าน โดยผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและนักวิจัย พบว่า จุดแข็ง (Strength) วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว แหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน และธรรมชาติที่สวยงาม ประชาชนมีความชำนาญในการผลิตผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นหลายด้าน จุดอ่อน (Weaknesses) ได้แก่ สินค้าที่ระลึกของจังหวัดอุดรดิตถ์ ยังไม่มีเอกลักษณ์และชื่อเสียงที่โดดเด่น/แตกต่างจากจังหวัดอื่น แหล่งท่องเที่ยวขาดจุดเด่นที่ชัดเจน ขาดการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ เส้นทางคมนาคมไม่สะดวก โอกาส

(Opportunities) ได้แก่ นโยบายการพัฒนาที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจ และอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงสนับสนุนการเชื่อมโยงการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน การส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติมากขึ้น และนักท่องเที่ยวมีกระแสนิยมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรคู่เพื่อการติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภัยคุกคาม (Threats) ได้แก่ ทรัพยากรท่องเที่ยวที่หลากหลายของจังหวัดใกล้เคียง ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าสูง ความเจริญทางเศรษฐกิจของเมืองใหญ่ข้างเคียงทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรวัยแรงงาน

จากการศึกษาปัญหาทางด้านทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดอุตรดิตถ์ แพร่ และน่าน พบว่า สภาพภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยวขาดการดูแล มีการทำลายป่าเพื่อการเกษตร ทำให้พื้นที่ป่าไม้ลดลงเกิดภัยทางธรรมชาติ เพราะคนในชุมชนที่ไม่เห็นคุณค่าของทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว ขาดการอนุรักษ์ชาติจิตสำนึกในการรักษาป่า และระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยว และเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวจึงทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมมากกว่าเดิม อีกทั้งเส้นทางการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวยังมีเส้นทางที่ยากลำบาก ในบางพื้นที่ ไม่มีการจัดการท่องเที่ยวให้ถูกต้องและเหมาะสมทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและประชาชน ตลอดจนการโฆษณาประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ชัดเจน

การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกษตร ศิลปวัฒนธรรม การจัดการการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ของจังหวัดอุตรดิตถ์ แพร่ และน่าน จะสามารถแก้ไขปัญหและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพและสร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ให้เกิดรายได้แก่ชุมชน ตลอดจนสามารถพัฒนาศักยภาพ บุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันยุทธศาสตร์ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริการด้านการท่องเที่ยว โครงการวิจัยนี้ได้บูรณาการผู้มีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐและเอกชน ผู้ประกอบการธุรกิจเชิงท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดอุตรดิตถ์ แพร่ และน่าน เพื่อศึกษาให้เกิดแนวทางในการบริหารจัดการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดอุตรดิตถ์ แพร่และน่าน เพื่อนำไปสู่การเตรียมการรองรับนักท่องเที่ยว และทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ และกลับมาเที่ยวซ้ำหรือบอกต่อ ถึงประสบการณ์ประทับใจในการมาเที่ยวสถานที่ต่างๆ ของจังหวัดอุตรดิตถ์ แพร่ และน่าน

จากข้อมูลการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยมีแนวคิดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหลายประการ เช่น การส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยวให้ผู้ประกอบการรายเล็ก การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน การพัฒนาสินค้า การบริการ และปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการประชาสัมพันธ์ตลอดทั้งปี การควบคุมคุณภาพการบริการนักท่องเที่ยวให้เกิดมาตรฐาน และความปลอดภัย และสุดท้ายส่งเสริมการตลาดเชิงรุก สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศ

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยได้จัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยว โดยมีรูปแบบโปรแกรมการท่องเที่ยว และเส้นทางการท่องเที่ยวจังหวัดละ 3 รูปแบบ ประกอบด้วย เส้นทางท่องเที่ยววันเดียว เส้นทางท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน และเส้นทางท่องเที่ยว 3 วัน 2 คืน นอกจากนี้คณะผู้วิจัยยังค้นพบเส้นทางการท่องเที่ยวเส้นทางใหม่ คือเส้นทางการท่องเที่ยวไทลื้อ-ไทยวน เป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงกันระหว่าง วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณี และศิลปวัฒนธรรมของชาวไทลื้อ-ไทยวน ทั้ง 3 จังหวัดไว้ด้วยกัน เปรียบเสมือนศูนย์รวม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม พื้นบ้านของชาวไทลื้อ-ไทยวน ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุตรดิตถ์ แพร่ และน่าน จากการพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยว และเส้นทางการท่องเที่ยว

ดังนั้น การศึกษาศักยภาพและมูลค่าของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวต่อการสร้างรายได้ของจังหวัดอุตรดิตถ์ แพร่ และน่าน ในเขตภาคเหนือ จะช่วยขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและแผนการพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพสูง อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อเครือข่ายชุมชนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างงานสร้างอาชีพ และรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างปกติสุขของประชาชนจนสามารถตรึงคนในท้องถิ่นไว้ในพื้นที่ไม่ต้องอพยพแรงงาน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการว่างงานปัญหาสังคม อีกทั้งยังสามารถสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดอุตรดิตถ์ แพร่ และน่าน ให้ยั่งยืนต่อไป